בת מיתה • פ"ה עוקרין נקב בטנופת מנין להביא מים לשן ומכל מקום אינו אלא מעשה מלאכה אחת ואינו אלא חטא אחד ר"ל אמר מנין לחבר ולחבר ולחבר ולחבר עד שיגיע לחבר

סז: השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה

עין משפט נר מצוה

מסורת השס"ם

(ה) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (ו) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (ז) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (ח) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (ט) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (י) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (יא) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (יב) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (יג) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (יד) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (טו) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (טז) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (יז) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (יח) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (יט) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (כ) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (כא) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (כב) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (כג) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (כד) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (כה) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (כו) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (כז) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (כח) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (כט) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (ל) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (לא) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (לב) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (לג) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (לד) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (לה) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (לו) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (לז) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (לח) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (לט) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (מ) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (מא) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (מב) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (מג) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (מד) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (מה) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (מו) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (מז) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (מח) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (מט) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (נ) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (נא) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (נב) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (נג) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (נד) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (נה) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (נו) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (נז) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (נח) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (נט) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (ס) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (סא) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (סב) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (סג) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (סד) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (סה) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (סו) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (סז) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (סח) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (סט) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (ע) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (עא) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (עב) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (עג) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (עד) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (עה) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (עו) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (עז) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (עח) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (עט) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (פ) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (פא) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (פב) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (פג) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (פד) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (פה) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (פו) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (פז) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (פח) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (פט) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (צ) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (צא) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (צב) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (צג) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (צד) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (צה) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (צו) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (צז) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (צח) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (צט) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (ק) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (קא) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (קב) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (קג) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (קד) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (קה) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (קו) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (קז) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (קח) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (קט) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (קי) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (קיא) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (קיב) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (קיג) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (קיד) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (קטו) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (קטז) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (קטח) ריש פרק חמישי מעבודה זרה. (קט

אין בשלה אלא שלימה. פירש בקונטרס כלומר אין בשלה אלא כמו בשל לה לגדי דעשה מקצת בשלה כמו בשל לה לגדי דעשה מקצת בשלה אלא שלימה. ד״ר יוסף אומר אין בשלה אלא שלימה. ולשון מקרא יש לומר דכתיב

בהם טעם חלב הרי אלו מותרים ואם נמצא בהם טעם חלב והיה בהם ממשו הרי אלו אסורין מן התורה נמצא בהם טעמו ולא היה בהם ממשו הרי אלו אסורין מדברי סופרים כיצד הוא ממשו כגון שהיה מן החלב כזית בכל שלש ביצים מן התערובת אם אכל מן הגיסין האלו כשלש ביצים הותיל ויש בהם כזית מן החלב לוקה שהרי טעם האיסור וממשו קיים אבל פחות משלש ביצים מכין אותו מכת מרדות מדברייהם וכן אם לא היה בתערובת כזית בכל שלש ביצים אף על פי שיש בהם טעם חלב ואכל כל הקדירה אינו לוקה אלא מכת מרדות עכ"ל. וכראיה אלא אמר כר"ת דהא אף על פי שאין בו כזית בכדי אכילת פרס מיתסר לר"ת מדאורייתא כל זמן שאין בו ששים ובשם בו כזית בכדי אכילת פרס כמי לר"ת מיתסר על אכילת כזית ולהרמב"ם לא מיתסר עד שאוכל כשלש ביצים אבל כרש"י אמי שפיר אלא על גב דקבר רש"י דלית ליה לרבא טעם כעיקר בחולין הכי מילי כשאין שם אלא טעמו של איסור בלבד ולא ממשו אבל כשיש שם טעמו וממשו דהיינו כי לית ביה כזית בכדי אכילת פרס פשיטא דמדאורייתא אסור ומיתקי לקי עליה כלא"ר יוחנן (ע"ז סז.) כל שטעמו וממשו אסור ואוקין עליו וחבו כזית בכדי אכילת פרס ומיהא כשמע טעמו ולא ממשו לאין אוקין עליו אינו אין בו כזית בכדי אכילת פרס ובהאוא קאמר דלית ליה לרבא טעם כעיקר בחולין מדאורייתא ואפילו נתערב שם גופו של איסור:

אבל הר"ן כתב בפרק גיד הנשה (לא: מוף ריבור המתחיל) מין בשאינו מינו כל היכא שנתערב גופו ויהיב טעמא אפילו בחלף אסור מדאורייתא כדאמר רבא בפרק התערובת (חמוש עט.) מין בשאינו מינו בטעמא ובולעי מדאורייתא קאמר דומיא דמאי דקאמר מין במינו בבובא ושמע מינה דמין שנתערב בשאינו מינו בגופא ובטעמא אפילו בחלף אסור מדאורייתא ואי איכא כזית בכדי אכילת פרס לוקה ואי ליכא כזית בכדי אכילת פרס אסור מדאורייתא מיהא אין לוקין עליו ואי לא יהיב טעמא שיערא בששים והיכא שנתערב בדבר טעמו ולא ממשו היינו טעם כעיקר שלפי שיעתא ר"ת הוא מדאורייתא ולפי שיעתא רש"י מדברנן עכ"ל. משמע מדבריו דהא לאמר רבי יוחנן כל שטעמו וממשו וכו' וטעמו ולא ממשו אסור וכו' אינו ענין לממלוקתן של רש"י ור"י ור"ת כלל ח] דשנתערב גופו של איסור מייתי ר' יוחנן וקאמר טעמו ולא ממשו אסור מדאורייתא אלא שאין לוקין עליו ותמיהני שהרי רש"י כתב (חולין לח: ד"ה לטעם כעיקר) דבא לית ליה טעם כעיקר בחולין אלא מדברנן והכי נמי שמעינן לר' יוחנן כל שטעמו ולא ממשו אין לוקין עליו וגם התוס' כתבו לישב דברי ר' יוחנן עם מה שהם קובעים לטעם כעיקר לאורייתא ולפי דברי הר"ן ז"ל ההיא דרבי יוחנן איכא ענין לפלוגתא דרש"י ותוספות ולא למו אלא כי אוכלא לרבא (קהלתין לח:) ואילו לתה שהתבתי אלא שבא אין נתערב טעמו של איסור בלבד לנתערב טעמו וגופו ואין בו כזית בכדי אכילת פרס אמי שפיר: והרשב"א כתב בחלוטין (חולין לח: ד"ה אמר רבא) ובת"ה (כ"ל ס"א י.) ופירוש טעם כעיקר כגון שאם נתערב שם גופו של איסור אלא טעמו בלבד וכלתניא (פסחים מד.) משאת ליתן טעם כעיקר שאם שרה עבשים בשיש ויש בהם טעם יין ואי אמי יש בו יין [אלא] שאבד במיעוטו כגון שנפלה טיפת יין באוך מים ואין בו מלאה יין שאבד ממשו מיעוטו וכגון בשר שנפל לתוך יורה של חלב ונתן הבשר טעם בחלב והחלב בבשר ולאמרינן בפרק אלו עובדין (פסחים מד:) בשר בחלב אלו טעמא [בעלמא] הוא ואסור ובפרק כל הבשר (חולין קח.) גבי טיפת חלב שנפלה על אמיכה אמר אמי שמע מינה טעמו ולא ממשו בעלמא לאורייתא ומלאתי לרבותיכו בעלי התוס' ז"ל לאמרם אחלב קרי לבשר בחלב טעמו ולא ממשו דבחלב אין יכול להיות בו ממשו של (דבר) [בשר] אלא טעמו ואף על פי כן אסור אבל בבשר אפשר להיות ממשו של חלב שנוף החלב בבשר הוא בתוך הבשר וכן גיעולי גויים שאין שם אלא טעם האיסור שבבשר בכלי ולא ממשו וכן פרש"י טעמו ולא ממשו שמכר בתלמוד עכ"ל, נראה מדבריו שאף על פי שנתערב שם גופו של איסור כל שנמתה ואין ממשו אלא כגון יין שאבד ממשו מחמת מיעוטו קרי ליה לא נתערב שם גופו של איסור אלא טעמו בלבד ואפשר שהיה בתכוין הר"ן ז"ל אבל לא משמע כן מדבריו ז"ל שם: ומ"ש הרשב"א שכן פרש"י טעמו ולא ממשו מעיקרא למילתא קאי ט] ולא לתה שכתב בשם התוספות שהרי במאי לאמרינן בפרק אלו עובדין בשר בחלב אלו טעמא הוא ואסור פירש (רש"י שם תד: ד"ה בשר בחלב) בשר שנתבשל בחלב והבשר בעוביה אלא שטעם החלב נבלע בו ולהא לאמר רבי יוחנן בפרק בתרא דע"ז (סז:) טעמו ולא ממשו אסור ואין לוקין עליו פירש (רש"י שם ד"ה טעמו) כגון חלב שנפל לקדירה או חלב [שנפל] בימוח שאין ממשו בעוף עכ"ל: ומ"ש רבינו עד שיהא בתוך כל ארבע ביצים מן האיסור. זהו שיעור אכילת פרס לענין קצת פוסקים

ולענין הרמב"ם (מהל"מ פרי"ו ה"ג) הוא כדי שלש ביצים וכבר כתבתי טעם מחלוקתם בענין אורח חיים קימן תרי"ב (שח. ד"ה ומה שנתבאר שם):

ונפקא מינה אם נתערב מין במינו ונשפך וכו' אם נתבאר שהיה רובו היתר מותר דספיקא דרבנן תולין להקל. כ"כ הרשב"א בת"ה (כ"ל ס"א יא:) ופשוט הוא. וכתב בתרומות חיים (הלי איסורי מאכלות אות יד ד"ה הרמ"ע) בשם ה"ר פרץ [ז] אבל אם היו לפניהו ואין אנו יודעים לשער אותם לא אמרינן ספיקא לקולא: ומ"ש ואם נתערב בשאינו מינו ונשפך אסור וכו'. כבר כתבתי כן בשם הרא"ש וכן כתב הרשב"א (שם) ופשוט הוא לדעת ר"ת:

וכתב הרשב"א שאם נתערב במינו ושאינו מינו ונשפך וכו' ותולין לומר שמינו היה רוב ונתבטל מכוון שנראה ממנו שאף על פי שלא יודענו אם הרוב היה ממינו או ממי שאינו מינו תולין להקל ואומרים שממינו היה הרוב ואי אפשר לומר כך לאם

פרישה

(יג) אלא שאין לוקין עליו כו' עד שיהא בתוך כל ארבע ביצים מן ההיתר בזית מן האיסור כו'. דהיינו אכילת פרס לרש"י אבל להרמב"ם שלש ביצים הוא אכילת פרס גם יש מיינהו להרמב"ם אינו לוקה על שיאכל כל הג' ביצים שנתערב בהן כזית איסור: (יד) ואז חייב על כל כזית וכזית. פירוש כל כזית שאוכל מזה התערובת חייב עליו כאילו אכל אכל כזית איסור דהו מיקרי טעמו וממשו כיון שיש בו איסור כל כך ומצטרף ההיתר עם האיסור לאפילו על אכילת כזית לחוד מן ההיתר עם האיסור לוקה כאילו אכל כזית איסור וכן כתב ר"י: ונפקא מינה. פירוש אם הוא דאורייתא לו דרבנן כיון שאין אנו לוקין: (טו) אם נתערב מין במינו ונשפך כו' ואם נתערב בשאינו מינו. ולריך לומר דמיירי שבימות האיסור לו (שבאנו) [שבטלו] ממנו גוף האיסור ואין לריך ששים אלא לבטל טעם האיסור ועל טעם האיסור אינה למיתר שהיה ששים ונתבטל ואחר כך נשפך עם ההיתר אבל אם נשאר שם גוף האיסור יחזור ואסור עכשיו שאין שם ששים ומה מועיל לומר שהיה ששים קודם שנשפך וכמו שכתב לקמן קימן ק"ו וק"ז ע"ש: ומ"ש בענין שאין יכולין לעמוד עליו לשערו. פירוש לשערו אם היה בו ששים נגד האיסור: (טז) וכתב הרשב"א אם נתערב כו'. ובשעריס (פי' פ"ה מכוונות אות ע"ו) השגתי עליו ע"ש. מורי וכבי:

דרישה

[ג] וכתב הרשב"א כו' ותולין לומר שמינו היה רוב כו'. ד"ל ב"י האי תולין לשון שאינו מכוון הוא דנראה ממנו אפילו אי לא ידעינן שמינו הוא רוב נגד האיסור אפילו הכי תולין להקל ואמרינן שרוב היה ומותר ואי אפשר לפרש כן דאם כן הוי ספיקא דאורייתא ולחומרא ועוד דאם כן מאי מייתי ראיה מדאמרינן

חידושי הגהות

[ז] דברים אלו תמוהים מאוד שהרי אם בשם אחרות חייב והם מבוטלים בהיתר בטור בקמוך וכתב הרב ב"י על זה שהם דברי הרשב"א בת"ה וכבר תמה על זה הרב בנקמת הגדולה והביאו בל"ע:

הגהות והערות

ח] עיין כ"ה כאן ובהגהות הב"ח שם שהשיג על הב"י בזה: ט] עיין במנחת כהן ח"א סוף פ"ד:

מנחת כהן חיבר האחרון רבינו אברהם כהן פימנטל זצ"ל
רש מתיבתא דבתי תורה אומסלדם
ואח"כ קבל ספרים המעורב

נימוח שנפל לקדירה ולבשר שנבלע בו גוף החלב משום שאין האיסור בעין. ומשמע מדבריו שאפילו נפל כל כך חלב לקדירה עד שיש כזית ממנו בכל שיעור אכילת פרס מן התבשיל ואכל יותר משיעור אכילת פרס אפילו הכי נקרא טעמו ולא ממשו ואינו אסור אלא מדרבנן לדעת רבא כל שיש שם רוב היתר[16]. וכן נראה בבירור ממה שכתב הרב בפרק גיד הנשה דרבא לית ליה טעם כעיקר בחולין אלא מדרבנן דמדאורייתא ברובא בטל:

7 **וראיתי** שכתב הבית יוסף בסימן צ"ח אחר שהביא דברי הרמב"ם שכתב שאם אכל מן האיסור המעורב בהיתר כזית בכדי אכילת פרס לוקה אבל פחות מזה אינו אלא מד"ס כתב הרב וז"ל ונראה דלא אתיא כר"ת דהא אע"פ שאין בו כזית בכדי אכילת פרס מיתסר לר"ת מדאורייתא כל זמן שאין בהיתר ס' (משום שפוסק דטעם כעיקר דאורייתא) אבל כרש"י אתי שפיר דאע"ג דסבר רש"י דלית ליה לרבא טעם כעיקר בחולין הני מילי כשאין שם אלא טעמו של איסור ולא ממשו אבל כשיש שם טעמו וממשו דהיינו כי אית ביה כזית בכדי אכילת פרס פשיטא דמדאורייתא אסור ומלקא נמי לקי וכדאמר רבי יוחנן כל שטעמו וממשו אסור ולוקין עליו וזהו כזית בכדי א"פ ומינה נשמע דטעמו ולא ממשו דאין לוקין עליו היינו כי אין בו כזית בכדי אכילת פרס ובההוא אמרו דלית ליה לרבא טעם כעיקר בחולין מדאורייתא ואפילו אם נתערב שם גופו של איסור עכ"ל. והנה מה שכתב שלדעת רש"י אם יש בתערובת כזית מן האיסור בכדי אכילת פרס פשוט הוא שאסור מן התורה ולוקין עליו באמת פשיטותיה דמר לא ידענא שהרי רש"י כתב בבירור שלרבא אין טעם כעיקר מן התורה דמדאורייתא ברובא בטיל וכיון שהאיסור נתבטל ברוב היתר איך יהיה אסור מן התורה וכל שכן איך ילקה עליו אפילו יאכל כזית מן האיסור בכדי אכילת פרס ואפילו יאכל כל הקדירה[17]. ומצאתי שבעל לחם משנה השיגו בזה בפרק ט"ו מהלכות מאכלות אסורות[18] וכתב שלדעת רש"י אפילו אכל מן האיסור המעורב כזית בכדי אכילת פרס אינו לוקה וגם אינו אסור אלא מדרבנן. אלא שלא הביא שם מה שכתב רש"י בחולין דמדאורייתא ברובא בטיל אפילו מין בשאינו מינו אלא הביא ראיה לדבריו ממה שפירש"י בע"ז על טעמו ולא ממשו כגון חלב נימוח שנפל לקדירה שאין ממשו בעין. ואני אומר שעדיין זו אינה ראיה גמורה נגד דעת הבית יוסף שאפשר לומר שרש"י קורא טעמו ולא ממשו לאיסור שנימוח בתוך ההיתר ואינו בעין כשאין כזית מן האיסור בשיעור א"פ מן התערובות או יש כשיעור הזה והוא לא אכל שיעור אכילת פרס בבת א' אבל אם יש כזית מן האיסור בכדי א"פ ואכל מן התערובת שיעור אכילת פרס אפשר שלדעת רש"י יהיה אסור מן התורה ומלקא נמי לקי כדברי הבית יוסף, ובודאי שלא נעלם ממנו מה שפירש"י בע"ז על טעמו ולא ממשו שהרי בסי' צ"ח הביא פירוש זה של רש"י אחר שכתב שלדעתו ג"כ חייב האוכל כזית בכדי א"פ אף שהוא על ידי תערובת ולכן הראיה שהביא בעל לחם משנה מפירוש רש"י נגד הב"י אינה ראיה גמורה. אמנם הראיה שכתבתי ממה שפירש"י בחולין שאפילו מין בשאינו מינו מדאורייתא

תורת המנחה

16) וכ"כ הלח"מ פט"ו ממא"ס ה"א. ורבינו הביא בסמוך כמה ראשונים דהכי ס"ל בדעת רש"י.

17) דברי רבינו טעונים ביאור, ופירושן של דברים כך הם. דמכיון דהלכה של טעכ"ע אינה הפקעה של ביטול ברוב וכמבואר באחרונים [רבינו חיים הלוי פט"ו ממא"ס וקונטרס טעכ"ע לבעל הנחלת דוד] אלא הוא איסור אשר חל למרות שיש רוב היתר, א"כ מאי נ"מ מהו שיעור האיסור הלא סו"ס טעם האיסור אינו אסור מדאורייתא, [למרות דילפינן מהטמאים לרבות צירן ורוטבן, מ"מ זהו דוקא כשהוא בעין וכמבואר בחי' הר"ן חולין צח. וברשב"א בתוה"ב ב"ד שע"א. ועיין ב"ח סוס"י קה.] כי אם מדרבנן, וא"כ אף איכא כזית בכדא"פ בטל הוא ברוב היתר. העירני ר' דוד הכהן דלפי מה שנתבאר בשעורי דעת דכל דניכר האיסור ליכא דין ביטול ברוב א"כ אפשר דהב"י מיירי בניכר האיסור ולא בנמוח ומשו"ה לא בטל האיסור.

18) הלכה א.

ברובא בטיל היא ראיה מכרחת שסובר הרב שכל שנתערב האיסור ברוב היתר ואינו בעין נקרא טעמו ולא ממשו ומותר מן התורה לדעת רבא אף שיאכל כזית בכדי אכילת פרס שהרי אם נתבטל האיסור ברוב הותרה כל התערובת ואיך תהיה אסורה מן התורה וכל שכן איך ילקה עליה:

ומצאתי ברור כדברי בספר התרומה לרבינו ברוך שכתב בסי' מ"ט וז"ל פירש"י שטעם האיסור שישנו בהיתר אינו אסור מן התורה אפילו אכל כל כך מן התערובת עד שיאכל מן האיסור הנבלע שם כזית בכדי אכילת פרס דמן התורה אינו אסור אלא איסור שהוא בעין ולא טעם איסור שנבלע במקום אחר עכ"ל והנה זה הוא כמו שפירשתי ונגד דעת הבית יוסף. וכן כתב הרוקח בסימן תע"ה[19]. וכן נראה מדברי הגהות מיימוניות בפרק ט"ו מהלכות מאכלות אסורות[20] שעל מה שכתב הרמב"ם שאם נתערב האיסור כזית בכדי אכילת פרס ואכל זה השיעור שחייב מלקות כתב וז"ל וכן פירש ר"י וכו' ודלא כפירוש רש"י דפירש דטעם כעיקר מדרבנן ואפילו כשיש מן האיסור כזית בכדי א"פ דמן התורה אין אסור אלא כשהאיסור בעין עכ"ל וכן כתב המרדכי ז"ל. הנה כי כל אלו הגאונים כתבו בבירור שרש"י מתיר תערובת איסור שנתערב ברוב היתר אפילו אכל כזית בכדי אכילת פרס. והנה הבית יוסף[21] כתב שדעת הרמב"ם לא אתיא כר"ת אבל כרש"י אתי שפיר והגהות מיימוניות אמרו בהפך שדעת הרמב"ם כר"ת ולא כרש"י וכן הוא האמת משום שרש"י מתיר אפילו אכל מן האיסור כזית בכדי א"פ והרמב"ם מחייבו מלקות וכן הוא דעת ר"ת, ואע"פ שר"ת מחייב מלקות אפילו על זית אחד מן התערובת והרמב"ם מצריך שיאכל ג' ביצים (וכמו שאכתוב עוד) היינו משום דהרמב"ם פוסק דטעם כעיקר דרבנן ור"ת סובר שהוא מן התורה ולכן הרמב"ם מתיר בטעם בלא עיקר ור"ת אוסר. אבל במה שחייב מלקות האוכל כזית בכדי אכילת פרס שניהם מודים בזה וכמו שכתבנו. ומכל מקום נראה לי ברור שמה שכתב בספר התרומה והגהות מיימוניות שרש"י שפירש דמן התורה אינו אסור אלא איסור שהוא בעין אבל על ידי תערובת מותר דהיינו כשנתערב האיסור ברוב היתר דמדאורייתא ברובא בטיל וכמו שכתב הרב אבל אם נתערב עם היתר מועט או אפילו שוה בשוה פשיטא שמודה הרב שאסור מן התורה אף שאין האיסור בעין ומלקא נמי לקי אם אכל כשיעור ואפילו הוא מין במינו וכמו שכתבתי בפרק ראשון[22]. ואמנם הראיה שהביא הבית יוסף להוכיח דכזית בכדי אכילת פרס לדברי הכל הוא מן התורה ממה שאמר רבי יוחנן כל שטעמו וממשו אסור ולוקין עליו וזהו כזית בכדי אכילת פרס אינה ראיה גמורה נגד דעת רש"י כי הוא יפרש שמיירי שהאיסור הוא בעין ונותן טעם בקדירה ולכן נקרא טעמו וממשו והשמיענו רבי יוחנן שאם אכל כזית מן האיסור שהוא בעין עם ההיתר המעורב עמו בכדי אכילת פרס שחייב מלקות ואף שאין כזית מן האיסור נאכל בבת אחת וכן נראה מדברי הרב שם[23]. אבל טעמו ולא ממשו דהיינו כשאיסור נימוח ואינו בעין אין לוקין עליו בשום ענין ואינו אסור אלא מדרבנן:

תורת המנחה

19) וז"ל הרוקח שם: פרש"י טעם של איסור שישנו בהיתר אינו אוסר מן התורה אפי' מן ההיתר כ"כ שאכל כזית מן האיסור שנבלע שם בתוך אכילת פרס. דמן התורה אינו אסור אלא איסור שהוא בעין ולא טעם הנבלע במקום אחר עכ"ל. ודבריו ברורים כדעת רבינו.

20) אות ב.

21) סי' צח.

22) עיי' מש"כ שם, הערה 8.

23) ובב"ח שם הוסיף לתמוה דלפי הב"י אזדא לה הוכחת רש"י מגמ' ע"ז [שם] דכל שטעמו ולא ממשו אסור ואין לוקין עליו דמשמע ליה לרש"י דטעכ"ע דרבנן. דלדעת הב"י הא דאין לוקין הוא משום דאין כזית בכא"פ ולא משום דטעכ"ע דרבנן. אלא ודאי הא דאין לוקין הוא משום דטעכ"ע דרבנן ולא משום חסרון השעור וכהבנת המרדכי ברש"י.

אמר לו אם אינו מוכר לו אלא בדמים יקרים מדמיו אינו חייב לקנות אלא בדמים יקרים מדמיו אינו חייב לקנות אלא בדמים יקרים מדמיו אינו חייב לקנות

ירושלמי

פרק חמישי

א שלשה ימינין אסורין לנזיר. הטומאה. והתגלחת. והיוצא מן הגפן. בין פרי בין פסולת פרי. אבל השכר של תמרים או של גרוגרות וכיוצא בהן מותר לנזיר. ושכר זה שנאסר עליו בתורה הוא השכר של תערובת היין: **ב** היוצא מן הגפן כיצד. נזיר שאכל כזית מן הפרי שהוא ענבים לחים או יבשים או בוסר. או שאכל כזית מפסולת הפרי שהיא הזגין והם הקליפה החיצונה. או החרצנים והם הזגין הפנימין שזורעים אותן הרי זה לוקה. וכן אם שתה רביעית יין או אכל כזית מיין קרוש שהוא הפרי או שתה רביעית חומץ שהוא פסולת הפרי הרי זה לוקה. אבל העלין והלולבים ומי גפנים והסמדר הרי אלו מותרין לנזיר שאינן לא פרי ולא פסולת פרי אלא מן העץ הן נחשבין: **ג** כל איסורי גפן מצטרפין זה עם זה. כיצד הרי שצירף ענבים לחים עם יבשים או עם בוסר וחרצן וזג ואכל מן התערובת כזית לוקה. וכן אם אכלם זה אחר זה עד שאכל מן הכל כזית לוקה. וכן אם שתה רביעית תערובת יין וחומץ לוקה: **ד** דבר המותר אינו מצטרף לדבר האסור בנזיר. כיצד יין שנתערב בדבש אף על פי שטעם הכל טעם יין ושתה מן התערובת. וכן הצמוקין שדרסן עם הגרוגרות וטעם הכל טעם צמוקין ואכל מן התערובת אינו לוקה. עד שיהיה מדבר האסור בתערובת כזית בכדי שלש ביצים ואכל כשלש ביצים. כשאר האיסורין השוים בכל אדם כמו שבארנו בהלכות מאכלות אסורות: **ה** וכן אם שרה פתו ביין והיה הרביעית יין בכדי פרס מן הפת ואכל כדי פרס שנמצא שאכל רביעית יין הרי זה לוקה. ועל זה וכיוצא בו נאמר בתורה וכל משרת ענבים. לאסור דבר שנתערב בו היין וטעמו כטעם היין והוא שיהיה טעמו וממשו כשאר

א סס כפמ"ג:

פ"ה א שלשה מינין אסורים וכו'. במשנה פרק שלשה מינין אסורין בנזיר השומאה והתגלחת והיוצא מן הגפן וכו' ודייקינן עלה היוצא מן הגפן גפן עצמו לא וזהו שכתב רבינו אבל השכר וכו' אבל השכר של תמרים וכו'. זה מבואר שלא אסרה תורה אלא היוצא מן הגפן:

ב כיצד נזיר שאכל וכו'. סס במשנה ומייב על הענבים בפני עצמן ועל היין בפני עצמו ועל המרלגים בפני עצמן ועל הזגין בפני עצמן והחס ילפינן מכלל ופרט וכלל מה הפרט מפורש פרי ופסולת פרי אף כל פרי ופסולת פרי:

ג כל איסורי הגפן מצטרפין וכו'. סס במשנה וכל היוצא מן הגפן מצטרפין זה עם זה: וכן אם אכלן זה אחר זה וכו'. ולריך שיהיה בין אכילת עד אכילה כשיעור אכילת שלש ביצים או פחות אבל אם יש מהאכילה לאכילה עד כוף אכילה אחרונה יותר מכשיעור אכילת שלש ביצים אין מצטרפות: **ד** דבר המותר אינו מצטרף וכו'. סס פלוגתא דר"ע ורבנן ופסק כרבנן דאין היתר מצטרף לאיסור בנזיר ומוקי קרא דכל משרת ענבים ליתן טעם כעיקר דאין היתר אינו בין איסורי נזיר לשאר איסורין והא"נ דאית ליה לר' יוחנן כל איסורין שבתורה אין היתר מצטרף לאיסור חוץ מאיסורי נזיר הא אמרי' בגמ' לר"ע אמרה דאמרת אמר ר"ע אומר אני נזיר שמרה פתו ביין והכל כזית מפת ומיין מייב ורבנן פליגי עליה ולא מחייבי עד דאיכא יין בכדי אכילה שלש ביצים ואכל כדי שלש ביצים:

נתערב

ה וכן אם שרה פתו ביין והיה רביעית יין בכדי אכילת פרס מן היין וכו'. עשוה סס:

ומ"ש

לחם משנה

פ"ה ב וכן אם אכלם זה אחר זה. בפ' שלשה מינים (דף ל"ז:) נבי פלוגתא דר"ע ורבנן דר"ע אית ליה נבי נזיר היתר מצטרף לאיסור הקשו סס אלא הא דתניא אכל אחר ולא מנפן היין למד על איסורי נזיר שהם מצטרפין זה עם זה לר"ע האמת י"ל היתר מצטרף לאיסור איסור לאיסור מבעיא אחר ליה היתר לאיסור בכא אחת איסור לאיסור בזה אחר זה ואע"נ דלא קי"ל כר"ע דהיתר מצטרף לאיסור כדכתב רבינו ז"ל בסמוך כתב רבינו ז"ל בזה אחר זה מצטרף דולמי הך זה אחר זה דמצטרף הוא שעשה כדי אכילת פרס ולא יותר וכיון דכל האיסורים מצטרפים בכדי אכילת פרס הוא הדין ודאי בני נזיר אף אם אחר איסורים ילפינן מנזיר דיצטרפו בכדי אכילת פרס קשה דנימא דקרא לא אתא אלא כשנותנו בכא אחת ואיצטריך לומר דמצטרפין זה עם זה דלרבנן איצטריך קרא להכי:

ה וכן אם שרה פתו ביין וכו'. רבינו ז"ל אזיל לטעמיה בפמ"ג מהל' מ"א דטעם כעיקר כשאין בו כדי אכילת פרס הוי דרבנן וזו היא מחלוקת בין רש"י ור"ת ז"ל דלר"ת ז"ל טעם כעיקר הוי דאורייתא ולוקין עליו כל זמן שאין בו ששים ונתן בו טעם. והגם כי הטור ז"ל כתב בשמו ביו"ד בסימן נ"ח דאסור מן התורה עד ששים אלא באין לוקין עליו קימה עליו כי התוס' והרא"ש ז"ל כתבו בשם ר"ת ז"ל דלוקין. מיברא דרבינו מיים כתב בשם הרא"ש ז"ל דטעם כעיקר דאורייתא ומ"מ אם אין בו כדי אכילת פרס אין לוקין זו הוא דעת הר"א ז"ל בהשגות ובעל הכל' ולזה הסכים הרשב"א ז"ל אבל דעת ר"ת ז"ל אינו כן וכבר הרגיש הרב"י ז"ל שם קושיא זו ותירץ אלא אליבא דרבינו מיים ור"ת ז"ל לענין דינא. ובמתילה מכבוד טוכמו דאליבא דבעיא המלקות אלא דאפשר כיון דהטור ז"ל לא נזהיר לפרושי אלא הדברים שהבנים בזמן הזה ולא איכפת ליה בדיני המלקות אלא נהיגי בזמן הזה הסיב ליה כאילו ליכא ביניהם פלוגתא ומ"מ אין זה מספיק. אבל רש"י ז"ל סובר דטעם כעיקר הוי דרבנן ונתלה בסוגיא דפ' ניד. הנמה (דף ל"מ:) דאמר שם רבא לא אלרכה אלא לטעם כעיקר דבקדשים אסור משום דבמולין ס"ל דהוי דרבנן והכי קאמר ר"י בפ' בתרא דע"ז (דף ס"ב:) טעמו ולא ממשו אין לוקין עליו והא דילפינן בחיר ממשרת ליתן טעם כעיקר הוי"ן שם רש"י בזה ב' חיבורים אחתה דהיינו דוקא בני חיר והוי נזיר וגיעולי נכרים שני כתובים הבאים כאחד ואין מלמדין. הב' דאפי' בנזיר לא אמרינן דבר אחר דמשרת אמי לסיתר מצטרף לאיסור וגיעולי נכרים הידוש הוא ולא ילפינן מיניה והרב מהר"י קאר"ז ז"ל בי"ד סימן ל"ח כתב בשעת רבינו ז"ל בהלכות מ"א כדעת רש"י ז"ל דע"כ לא קאמר רש"י ז"ל דהוי דרבנן אלא כשאין כזית בכדי אכילת פרס אבל יש בו כזית בכדי אכילת פרס מודה דלוקין ובדברי רבינו ז"ל. אבל אני ממיה על רבינו ז"ל דהוא לא מיקן לההוא דמשרת שוס אחד מהתירוצים שהיקן רש"י ז"ל דאיכו אית ליה דהיא דמשרת הוי דרשא נמורה כמ"ש כאן דרשא דמשרת דבר תורה וס"ל דאין היתר מצטרף לאיסור ונראה בדעתו דמיקן דהיא דמשרת אחי לכזית בכדי אכילת פרס דוקא דהייט טעמו וממשו וכמ"ש כאן בסדיא ואל זה וכיוצא בזה נאמר בתורה וכל משרת ענבים וכו' וע"כ נראה בדעתו ז"ל דאף דרשא אחי אלא כאאן דרבנן ור"ע אליבי. בפ"ק דמיר ורבנן אית לכו דאחי לטעם כעיקר ואמר שם בברייתא משרת ליתן טעם כעיקר שאם שרה ענביו ביין ויש בהם טעם יין מייב ותכאן אחה דן וכו' ור"ע אית ליה דאחי לחיתר מצטרף לאיסור והשאה הא דקאמר רבינו ז"ל דאין היתר מצטרף לאיסור וקרא אחה אומר טעמו וממשו אחי אלא כאאן דרבנן דאית לכו דאין היתר מצטרף לאיסור מוקמי לקרא בטעמו ולא ממשו דהייט שרה ענביו ביין ויש בהם טעם יין וא"כ לדעתו אלא מיקן שוס אחד מהתירוצים שהיקן רש"י ז"ל אלא מיקן דמשרת אחי לכזית בכדי אכילת פרס נמצא דהנהו אמוראי דפ' ניד הנמה וכפ' בתרא דע"ז דאיתי לכו דטעם כעיקר דרבנן דרשו לקרא דמשרת דלא כרבנן ודלא כר"ע ודוחק גל"ע:

נזיר

מגדל עוז

פ"ה שלשה מינין אסורין לנזיר עד כמו שבארנו בהל' מ"א. כל אלו ההלכות קטועות כמשנה מיר פ' ג' מינין (דף ל"ד) וביארנו פי"ד דהל' מ"א: וכן אם שרה פתו עד כשאר איסור מאכלות בתפ'

הפלאות גילו לו ר"ג

(המשך מעמוד 9)

ר"ג: אם אינו מאמין לי, הרי אני מוכן לתת לך אות ומופת. אם אמר לו הנוכרי: אם אמר לי אדם שא

מקדרי יום טוב

תמתין וכו׳ (כתובות ט.) לכיון דלגריכו מכמים שמים כל פחות משמים כולמי מיקור לתורייתא הוה וליכא קפק קפיקא וכיולא בזה בסימן ק״ו (קעי עו):

ומ״ש ושלא במינו אסור מן התורה עד ששים אלא שאין לוקין עליו וכו׳. בפרק גיל הבשר (קף נ״מ.) קאמר ליליפינו מחבוב בשלה לכל מיקורין שבתורה בטלין בששים ופריך [ה״א] עלה מלתמיא זהו היתר הבא מכלל מיקור זהו למעוטי מאי לאו למעוטי כל מיקורין שבתורה ופריך רבא לא לגרבה אלא לטעם כעיקר דבקדשים מקור קא משמע לן הבא דשרי ופרש״י נותן טעם קיים לן לאסור בקדשים כעיקר וממשו ן של מיקור ולבא מילתא קתני זהו למעוטי שאר קדשים אבל חולין שפיר גמרינן מינה דבטל בששים דמלתוריתא ברובא בטיל אלא מאי מלרבנן בעי ששים והכי אמי קאמר ר׳ יוחנן טעמו ולא ממשו אין לוקין עליו. והתוס׳ הקשו על פירושו והעלו דבחולין אמי אסור טעם גמור כמו בקדשים לטעם כעיקר לתורייתא והא לאמר ר׳ יוחנן טעמו ולא ממשו אין לוקין עליו היינו במינו דמלתוריתא ברובא בטיל. וטעמו וממשו לוקין כגון שהאיסור בעין ומכינו לו אמי אינו אלא במינו והיכא לאיכא כזית בכלי אכילת פרס קני ליה טעמו וממשו והיכא לאיכא כזית בכלי אכילת פרס קני ליה טעמו ולא ממשו עכ״ל. ועוד האריכו ע״ש. והרא״ש כתב פירוש הראשון על שם ר״ת ופירוש השני על שם רבינו חיים. ורבינו שכתב פירוש השני על שם ר״ת ממש אחר קשה תוס׳ שהם הבדרי ר״ת:

פירש רבינו תם דמין במינו כיון שאינו נותן בו טעם מן התורה בטל ברוב אלא שחכמים הצריכו ששים ושלא

והר״ן ז״ל כתב דבמין בשאינו מינו וכתערב גופו ויהיב טעמא אפילו בחלף מיקור מדלתוריתא ואי איכא כזית בכלי אכילת פרס מקור מדלתוריתא מיהו אין לוקין עליו ואי לא יהיב טעמא שיעורו בששים והיכא שנתערב בדבר טעמו ולא ממשו היינו טעם כעיקר שלפי שיעות ר״ת הוא מדלתוריתא ולפי שיעות רש״י מדרבנן עכ״ל. והרב ר״י ממה על דבריו דמשמע דקבילת ליה לההוא דר״י כל שטעמו וממשו ובו׳ אינו ענין לממלוקתן של רש״י ור״ת כלל והא ליתא שהרי רש״י כתב והכי אמי שמעינן ליה לר׳ יוחנן כל שטעמו ובו׳ וגם התוס׳ כתבו לישב דברי ר׳ יוחנן עם מה שהם קובעים דטעם כעיקר לתורייתא. ואיכא למימר עובדא על תמיהתו שהלא דברי הר״ן מבוארים לפרש״י הא דר״י דטעמו ולא ממשו אסור ואין לוקין בשאין שם אלא פליטתו ואסור מדרבנן אמר והיינו דקאמר הבא לא לגרבה אלא לטעם כעיקר כלומר בשאין שם אלא פליטתו דבחולין אינו אסור אלא מדרבנן. ומה שכתב הר״ן בסוף דבריו בפסק ואי איכא כזית בכלי אכילת פרס אסור מדלתוריתא ואין לוקין עליו אין זה מדברי ר״י שאמר טעמו ולא ממשו אסור ואין לוקין עליו כלומר אסור מדלתוריתא אלא שאין לוקין עליו כמו שהבין ר״י מדברי הר״ן אלא דברי הר״ן הם שהאיסור אין זה מדיוקא דרישא דקאמר ר׳ יוחנן כל שטעמו וממשו אסור ולוקין עליו שזהו כזית בכלי אכילת פרס שפיבושו כשיש שם גופו של איסור ובמגלל בהיתר וטעמו נרגש לאסור מדלתוריתא וגם לוקין עליו כשיש שם כזית בכלי אכילת פרס ומדיוקא משמע דבאין שם כזית בכלי אכילת פרס אסור ואין לוקין אבל קשה לר׳ יוחנן טעמו ולא ממשו אסור ואין לוקין לא איירי אלא בשלא נתערב שם גופו של איסור כלל כי אם טעמו בלבד ולדש״י אף על גב דבשנבוא לשער לפי האיסור שנפל לשם יהא בו כזית בכלי אכילת פרס אפילו הכי אין בו מלקות רק איסור דרבנן ולר״ת אסור מדלתוריתא וכן כתב עוד הר״ן להלן בפרק בתרא דע״ז (לב: ד״ה כל) וגם בפרק גיל הבשר דברי מוברים כדפירשתי בלי שום גמגום: אלא לאי קשיא להר״ן הא קשיא דרש״י כתב להלן בפרק בתרא דע״ז (קף קז:) ז״ל טעמו ולא ממשו כגון מלב שנפל לקדרה או מלב שנפל נימוח שאין ממשו בעין עכ״ל. אלמא לאפילו בנימוח גוף האיסור אמי אינו אסור אלא מדרבנן לרש״י וטעמו וממשו דאסור ולוקין היינו שממשות האיסור הוא בעין שלא נימוח אלא שאינו ניכר אבל המעיין בדברי הר״ן לשם יראה שלמה פירוש זה מדלתוא בפרק התערובת (זבחים עט.) אמר רבא אמר רבנן ברובא אמר רבנן בטעמא ופירש מין במינו ברובא מין בשאינו מינו בטעמא ומקאמר מין במינו ברובא מדלתוריתא קאמר ובו׳ אלמא מין בשאינו מינו מדלתוריתא בטעמא הוא ולא בטיל ברובא ואף על פי שאין גוף האיסור בעין אלא שטעמו נבלע אפילו הכי אסור מדלתוריתא ודוקא שיש שם ממשו של איסור אבל אם אין שם אלא פליטתו אינו אסור אלא מדרבנן ובו׳ והיינו לאמר ר׳ יוחנן טעמו ולא ממשו ובו׳ כלומר שאין שם אלא פליטתו ובו׳ עכ״ל. ואם כן לדיך לומר למה שפרש״י בפרק בתרא דע״ז אינו לפסק דין אלא לפרש דברי ר׳ יוחנן והעיקר כמו שפירש בפרק גיל הבשר לשם מחר בו רש״י אי אמי הר״ן לא היה נורם לשון זה בפרש״י שבינו אבינו אבל לשם (ע״ז פ״ה קי׳ מתחל) כתב לדעת רש״י לאין איסור מן התורה אלא באיסור אמר רבא) אמרו דברינו והעלו לדית הלכתא כרי יהודה וכן פסק שם הר״ן (לד ריש ע״ב) ובפרק בתרא דע״ז (עג:) גרסינן רב ושמואל לאמרי תרוויהו כל איסורין שבתורה בטלין בששים ורבי יוחנן ורישא לקיש אמרי תרוויהו בין במינו בין שלא במינו בטעם חוץ מעבל ויין נסך ופסק הרא״ש (ע״ז פ״ה קי׳ סע) כרי יוחנן ורישא לקיש ואף על פי שהרי״ף (ע״ז לו:) פסק כרב ושמואל כבר כתבו הרא״ש (שם בסוף הסימן) והר״ן (שם קוד״ה חוץ מעבל) שחזר בו ודיוה לתקן להלכה כרי יוחנן ורישא לקיש וכן פסק הרמב״ם בפרק ע״ו מהלכות מאכלות אסורות (ה״ו) וכתבתי לשומו בסימן זה וכן פסק הרשב״א בת״ה (ב״ל ש״מ נח.) ה) וכתב הריב״ש בתשובה סימן (תמ״ט) [שמ״ט] שכך הסכימו כל האחרונים וכתב הר״ן בפרק גיל הבשר (לה: סוף דיבור לאשון) מין במינו לאפילו כתערב גופו מדלתוריתא ברובא בטיל וכלאמר רבא בפרק התערובת (זבחים עט.) אמר רבנן ברובא ופרשבנן אתם במינו ברובא והכי מילי מדלתוריתא אבל מדרבנן בין שבתערב גופו ובמגלל בין שאין שם אלא פליטתו בששים כלאמרינן לעיל (בפיקרין נ:) מין במינו אי אמי מין בשאינו מינו בששים מיהו כי בעינן ששים במין במינו הכי מילי בדברים הנבלעים אבל יבש ביבש אפילו מדרבנן אר בתרי בטיל עכ״ל: ומ״ש עוד רבינו ושלא במינו אסור מן התורה עד ששים ובו׳. בפי ג״ה (לח.) גרסינן אמר רבי מאיר בר אבא אמר רבי יהושע בן לוי כל איסורים שבתורה בששים וכב אמר אמר רבי יהושע בן לוי כל איסורין שבתורה בטלה בששים ובו׳ [ובו׳] ומי איפלגי מינה והתנא זהו היתר הבא מכלל איסור זהו למעוטי מאי לאו למעוטי כל איסורין שבתורה אמר רבא לא לגרבה אלא לטעם כעיקר דבקדשים אסור קא משמע לן דהכא שרי ולגמר מינה גבי רחמנא גבי מעלת (ויקרא ו, ב) יקרב להיות כמוה ומאי חזית לגמרת מהך ליגמר מהא חילוש הוא ומחילוש לא גמרינן אי הכי ששים נמי לא ליגמר מחילוש הוא ופרקינן אנו אין לקולא גמרינן לחומרא גמרינן מדלתוריתא ברובא בטיל. וכתב הר״ן (לה: דיבור לאשון) להא מילתא כולה דגמרינן מזרוע בשלה אסמכתא בעלמא הוא דהא מדלתוריתא ברובא בטיל והיינו טעמא משום דמזרוע בשלה ליכא למיגמר וכו׳, עד לא פליג רבנן: ופרש״י לטעם כעיקר, נותן טעם קיים לן לאסור בקדשים כעיקר ממשו של איסור. וכתב רש״י עוד דמקאמר רבא דבקדשים אסור משמע דלית ליה טעם כעיקר בחולין אלא מדרבנן וכלמפרש ואזיל דמדלתוריתא ברובא בטיל והכי אמי שמעינן לר׳ יוחנן דאמר בפסחים (מד.) משרת ליתן טעם כעיקר ס״ל לאמוראי בתראי דאסמכתא בעלמא הוא ולאו מילף הוא דהוי להו מזיר וגיעולי גויים שני כתובים הבאים לאחד אי אמי גיעולי גויים מידוש הוא כלאמרינן התם ומשרת לאיתר מבטלה לאיסור. והתוספות (שם: ד״ה רבא אמר) הקשו על דברי רש״י ולפיכך פירשו הם בענין אחר והאריכו הרבה בענין זה בפרק גיל הבשר (שם) ובפרק בתרא דע״ז (קו. ד״ה אר״י) והזכירו דבריהם אלו הרא״ש (פ״ז פי׳ לא) והר״ן (לה:) והרשב״א בת״ה (ב״ל ש״מ יח.): וז״ל הרא״ש בפרק גיל הבשר (שם) ופירש ר״ת דטעם כעיקר במין בשאינו מינו לאוריתא לרבון שבתן האיסור טעם בהיתר נהפך כולו להיות איסור ולוקין עליו בכזית כאילו היה כולו איסור. וההוא דר׳ יוחנן דכל שטעמו ולא ממשו אין לוקין עליו מיירי במין במינו וטעמו וממשו דקאמר לוקין היינו כשהאיסור בעין ומכינו. טעמו ולא ממשו אסור מדרבנן ואין לוקין עליו והוא הדין אם היה האיסור ממש בעין אלא שאין ניכר אין לוקין עליו כי הוא בטל ברוב אלא הא קא משמע לן לאפילו הכי אסור מדרבנן והא דנקט מין במינו בטעמא אף על גב דלא יהיב טעמא זה בזה משום דבעי למימר טעמו ולא ממשו אסור ועד היכן הוא אסור בכלי ליהיב טעמו מין בשאינו מינו. וכבינו חיים פירש לאיירי שפיר במין בשאינו מינו וטעמו וממשו קני כשיש כזית בכלי אכילת פרס לאז הוי כמו ממשו של איסור כיון דיש כך [מן האיסור וכו׳] והאוכל ממנו כזית לוקה כלאזיון (מלב פ״ג מ״ז, ושיון זבחים עח.) בשעת אורה דבכזית אמנה ולא יהי חובתו אף להקל וטעמו ולא ממשו היינו היכא דליכא כזית בכלי אכילת פרס ואף על פי שנתן האיסור טעם בהיתר אין לוקין עליו ונהך דשמעתין יש לפרש טעם כעיקר טעם ממש דבאיל שרי [וכו׳] ובאמר קדשים אסור והוא הדין כמי בחולין מקרא למשרת והא דנקט קדשים משום דבקדשים איירי והשתא לפסק רבינו תם אם כשפך הרועב ואין יגוע אם היה בו ששים הוי קפיקא לאוריתא ואסקינן ליה ולפסק רש״י הוי קפיקא לרבנן ושרי ע״כ] ואף על פי שבשם רבינו חיים כתב הרא״ש הא לטעמו וממשו קני לים בו כזית בכלי אכילת פרס והאוכל ממנו כזית לוקה לא פליגי ר״ת ורבינו חיים זצ״ל: וכתב הרשב״א דמשמע לענין ליכא לא פליגי ר״ת ורבינו חיים זצ״ל: (לה: סוף דיבור לאשון) והרשב״א כתב (תוס״א שם ע״ב) שהרא״ש קובר כר״ת לטעם כעיקר לאוריתא מין בשאינו מינו ושכן דעת הרב בעל הלכות (גזלות קלב ע״ג) ובסוף דבריו כתב לענין פסק הלכה אמנו על מי נסתוך בזאו ונסתוך על דברי ר״ת ור״י ז״ל ובעל ההלכות והרא״ש שרבים הם ואמנו להחמיר בשל תורה עכ״ל. וז״ל בת״ה הקצר (ב״ל ש״מ ז.) מין בשאינו מינו אם יש כזית מן האיסור בכלי אכילת פרס אסור ואוקין עליו וזהו שקרלאוהו חכמים טעמו וממשו פחות מכאן אסור דבר תורה עד שיתבטל במיעוטו בששים אלא שאין לוקין עליו ככל מלי שיעור שהוא אסור דבר תורה וזהו שקרלאוהו טעמו ולא ממשו ע״כ. ומ״ש רבינו יונתם (בע״ז מות סע קף קלא ע״ד) להרשב״א כרש״י [ס״ל] לא דק לבר״ת סבירא ליה: והרמב״ם כתב בפרק ע״ו מהלכות מאכלות אסורות (ה״ב-ג) אלב הכלות שנפל לתוך הגריסין ונימות הכל טועמין את הגריסין אם לא נמצא

(תוס״א שם) שדעת הרמב״ן (תולין לא: ד״ה אלא לטעם כעיקר) כפרש״י וכן דעת הר״ן ז״ל (לה: סוף דיבור לאשון) והרשב״א כתב (תוס״א שם ע״ב) שהרא״ש קובר כר״ת לטעם כעיקר לאוריתא מין בשאינו מינו ושכן דעת הרב בעל הלכות (גזלות קלב ע״ג) ובסוף דבריו כתב לענין פסק הלכה אמנו על מי נסתוך בזאו ונסתוך על דברי ר״ת ור״י ז״ל ובעל ההלכות והרא״ש שרבים הם ואמנו להחמיר בשל תורה עד״ל. ז״ל בת״ה הקצר (ב״ל ש״מ ז.) מין בשאינו מינו אם יש כזית מן האיסור בכלי אכילת פרס אסור ואוקין עליו וזהו שקרלאוהו חכמים טעמו וממשו פחות מכאן אסור דבר תורה עד שיתבטל במיעוטו בששים אלא שאין לוקין עליו ככל מלי שיעור שהוא אסור דבר תורה וזהו שקרלאוהו טעמו ולא ממשו ע״כ. ומ״ש רבינו יונתם (בע״ז מות סע קף קלא ע״ד) להרשב״א כרש״י [ס״ל] לא דק לבר״ת סבירא ליה:

הגהות והערות

ה) ועיין בחידושי הרשב״א לחולין צז. ובתשובי סי׳ תקסט, רע״ש בסי׳ רלד, ותלת, ותרחץ: ו) ברש״י כעיקר ממשו: ז) עיין מנחת כהן ח״א פ״ה:

הלכות תערובות עמ' ריא

[ב] ובדבר שאינו מתבטל אבל אינו אוסר אלא בדבר המר ומר ומתוק ומתוק ומר

לקחת אמצע"ל. דם המעיין בי"ל לקחו בדם הדיוקן ובהשבון אמצע"א
12) וכו"ל הראש"ש פנינים"ס לא אמר אמנם עוד אלו בהם מאמר לדעת"ל
11) מנה: ר"ל רבא.
10) מגליון מצ. יבמות ג"ל.

תורת המנחה

לפי דם נטרו ונעלמו:

אולם מבעלי רשעת אלא מצרא זו שלו ר"ל יחתן
הוא גם הרחרה לעצן אמר ליקרא כל
העיקר אם שכלים הם מסכים בה עיקר הדין. יא. דמים
גדול לעצן חייב מלקות אם לקחו על המעם כמו על
על הרבה הדברים הנוגעים הפרש
והנה בעלי הדעת הנאת פרשנות מצרא זו שלו רבו יותן

הרבה:

אמר לעיקר וסיעתם לדונים רש"י. ר"ל
המעם בעיקר אינו ראוי ראוי אינו אינו אבל בדם
מעמו לא המשו אמור ראוי לקחו לעצן המשמע
ואמנם קשה לראות הדעת מה יותן בש"
לפי דם בהבנו

שמחבנו לעצלה:

ראוי"ם הא וכמו שאמר בפרק אלו עוקר לעצן. הכמו
המשרתם שפיר לעצן לעצן המעם הדעת
לעליל לשאר אמרו המעם הדעת אבל מקרא
אלא הרבה אמר אמר לאבן אמר הוא אבל מקרא
מכות לשאר אמרו הרבה הרבה הרבה לא אבל
ראוי המעם הבנה לא הבנה המעם לעצן לא ראוי
אמר ראוי המעם הבנה לא הבנה המעם לעצן לא ראוי

שאמר לא אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
מקרא דהמאמר לעצן לעצן לעצן לעצן לעצן לעצן
לא אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
נגרכה אלא אלא לעצן המעם בעיקר הדבר אלא אלא לא
בהבה אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
בגוזע בשלה שני יגע אמרו 10 אמר לא לא גרים לא
הראשון אמר המעם אמר הראשון והנא
הבנה שם שהיו הדבר לעצן לעצן אמר

ג מנחת חינוך — חלק ראשון — פרק חמישי

[הדעת הראשונה היא שכל שיש בה מעמו בהעדרם הם
לא הותרה בין
האיסור הרי הוא נדון לעצן מלקות ובזה אחר בין העדרם
לעצן איסור בין לעצן מלקות ובזה אחר בין העדרם
אכילת פרס אלא כל הדבר נהפכה לאיסור בכי
לקוה ואין צריך שיאכל בזה המעם אחר אמר
אמר בה מעמו ואפילו לא נתערב בהיתר עם כל זה אמר
שיש בה מעמו אלא מעמו בלבד ולא מעמו בנין גדול שעדה עבדים המים
אמר בלקות על חייב הבשר אפילו הבן יין וכמו ירקות שבשלם עם בשר אמר
וקבלו מעם יין וכמו ירקות בלבד ולא מעמו בנין גדול שעדה עבדים המים
הדעת. וזו היא דעת ר"ת ר"ל כפי מה שהבו בשמו
הדבר לספר הדבר בדבר לבד הדבר הדבר הדבר הדבר הדבר
סימן מ"ע12. וכן נראה מסוגיות פרק אלו עוקרין שאמרו
תקבלו המעם הבנה בעיר הבנים הבנים הבנים הבנים הבנים
שאמר שהבו הבו בעמו
הדבר בספר הדבר הדבר הדבר הדבר הדבר הדבר הדבר
לעצן איסור בין לעצן מלקות ובזה אחר בין העדרם
לבן הותרה בין
האיסור הרי הוא נדון לעצן מלקות ובזה אחר בין העדרם

בכדי אכילת פרס, וכל שכן אם נתערב בהיתר טעם האיסור בלבד אין חייבים עליה מלקות אבל מכל מקום אסורה מן התורה דטעם כעיקר הוא דאורייתא[14]. והדעת הזאת היא לרבינו חיים כפי מה שכתב הרא"ש בשמו בפרק גיד הנשה[15] (דף קס"ט [קפא:]) וכתב שם הטעם שכשנתערב האיסור זית אחד בכדי אכילת פרס הופך את כל ההיתר לאיסור ובזית אחד מן התערובות לוקה אבל אם נתערב האיסור פחות מזה השיעור (וכל שכן אם נתערב טעמו ולא ממשו) אין בו כח להפוך את כל ההיתר לאיסור כיון שהאיסור כל כך מועט וטעמו הוא גרוע וקלוש ולכן אין לוקין עליו אלא שאסור באכילה מן התורה. כן משמע שם מדברי הרא"ש וזהו הפירוש האמיתי בדבריו ולא כמו שפירש בספר מעדני מלך[16] שלדעת רבינו חיים צריך שיאכל אכילת פרס כדי להתחייב מלקות וזה אינו אלא אפילו על זית אחד מן התערובת חייב כשנתערב שם כל כך איסור עד שיש כזית ממנו בכל שיעור אכילת פרס[17]. וכן כתב הטור בהדיא בסימן צ"ח וכן משמע שם מדברי הבית יוסף אלא שהטו' הביא דעת זו בשם ר"ת ולא בשם רבינו חיים כמו שכתב הרא"ש. אבל מדברי התוספות וספר התרומה משמע שרבינו תם מחייב מלקות אפילו על תערובת שיש בה פחות מזית בכדי אכילת פרס ואפילו על טעם בלא עיקר. והרא"ש בתחלת דבריו הביא דעת זו בשם ר"ת ואח"כ הביא הדעת שכתבתי למעלה בשם רבינו חיים שנראה שהוא דעת חלוק מדעת ר"ת עם ששניהם סוברים שטעם כעיקר דאורייתא. ואף שהבית יוסף כתב על דברי הטור שהביא דעת זו בשם ר"ת אף שהרא"ש כתבה בשם רבינו חיים משום דלענין דינא לא פליגי ר"ת ורבינו חיים, הנה מדברי התוספות וספר התרומה לא משמע הכי, אלא שרבינו תם מחייב מלקות אפילו נתערב האיסור פחות מזית בכדי אכילת פרס ואפילו על טעם בלא עיקר וכן משמע מדברי הרא"ש שם אבל בענין שטעם כעיקר הוא מן התורה לענין איסור ר"ת ורבינו חיים שוים כמו שאמרתי למעלה[18]. ואם כן צריך עיון למה כתב הטור זאת הדעת בשם רבינו תם. והנה לדעת זאת של רבינו חיים

תורת המנחה

14) הנה מש"כ רבינו דבנתערב טעם האיסור בלבד ליכא מלקות אבל אסורה מה"ת, ומשמע דאפי' אם יהיה טעם גדול כשיעור כזית ג"כ אין אסור מה"ת. [ודלא כהרמב"ן במלחמות ה' פ' אלו עוברין וכמשנ"ת דבריו בטוגיא דהמ"ל ע"ש.] וצ"ב. וכבר נתבאר בשעורים שיש לחקור בדברי רבינו חיים האם מה דהצריך שיפול כזית של איסור לתערובת הוא משום דפחות מכזית בכא"פ אין בכותו ליתן טעם חשוב בכדי להפוך את ההיתר לאיסור, או"ד יש בכותו ליתן טעם ואפי' כשיעור כזית, ברם א"א לחייבו מלקות שהרי כשהוא בעין אין לוקה עליו ואמאי ילקה כשהוא בתערובת. והמעיין בדברי הרא"ש בחולין שם יראה שנקט כצד שני, וז"ל: מסתבר לומר דלא החמירה תורה בנו"ט של איסור בהיתר להופכו לאיסור כשההיתר כ"כ יותר על האיסור, שאם היה האיסור בעין וניכר בתוך ההיתר בלא נו"ט לא היה לוקה עליו דהיינו ביותר מכא"פ עכ"ל. הנה מתבאר מדבריו שעיקר החילוק בין כזבא"פ לפחות מכזבא"פ הוא, דכל שאין דינים בעצמות האיסור שוב א"א שכשיהיה בתערובת יהא חמור יותר ממה שהיה קודם תערובתו. והנה הראשונים ביארו טעמו ולא ממשו בשני אופנים א. שנתנו הענבים טעם המים. ב. שנפלה טיפה ובטלה ממשה, ולפי"ז מסתבר לומר דרבינו סבר כהצד השני דהיינו שנפלה טיפת איסור ובטל ממשה, ובזה א"ש מש"כ רבינו דבנתערב חטה בלבד ואפי' בכזית לא מסתבר שילקה עליה שהרי אם על הבעין אינו לוקה לא מסתבר שילקה על הטעם. אבל איסור תורה מיהא איכא שהרי טעם האיסור ניכר. אומנם לקמן מתבאר בדברי רבינו דבכה"ג שיש טעם בכזית לוקה לדעת רבינו.

15) סי' לא.

16) עיין מעדני יו"ט אות נ.

17) וכ"כ הלח"מ פט"ו ממא"ט ה"א [אלא ששם ציין דיעה זו בשם רבינו אליהו]

18) הנה הטור באו"ח סי' תמב פסק וז"ל: ורי"ף פסק כחכמים שאין לאו לא בתערובת חמץ ולא בחמץ נוקשה אלא איסור מדרבנן וכו' ודוקא שאין בתערובת טעם חמץ כגון כל אלו שנותנין לקיוהא בעלמא, אבל אם יש בו טעם חמץ מחייבים עליו דטעם כעיקר דאורייתא, ומיירי נמי שאין בהם כזבא"פ, אבל אם יש כזבא"פ חייבים עליה. ע"כ. ועיי"ש בב"י דהטור תרתי קאמר, דאע"פ שאין ממשו של איסור כזבא"פ שרי היינו דוקא שאין בו טעם חמץ כי אם לקיוהא בעלמא עביד, אבל אם יש ממשו של איסור כזבא"פ חייבים עליו אף שניתן לקיוהא. וכל דאיכא טעם חמץ אפי' פחות מזבא"פ חייבים עליו. וכן הסכים הפר"ח סק"א ע"ש. אלא שדברי הטור

מתפרשת היטב מימרא דרבי יוחנן כל שמעמו ומעמו אבל אסורין שבתורה הנה שהיבו מלקות על טעם בלא

אבל אם אינו מקשה קושיא אחר שאסור הדעת השלישית כי גם עליהם אינו אסור בכדי אכילת פרס 20 ואמנם בסמוך אחרים פחות מזית ז אבל קשה לי גם עליהם ל"ל עד זית אחוד מן התורה) וזהו כיון אסור לוקין עליו ר"ל עד זית אחוד מן התורה) ומעמו לא

איכא דאמרי בקדרה עמהם. פוטמה פם פיטור שני הקדרה מחמשים ימים ואין בה מים כשאור שבדה זיתים וכבל בשלוק המים כיום מלב היקר והבכול אלוהו כיום מים מים מלב. ואולם לפרק ולהוציאה בעיניה דנמלגו בה בקדרה כיום מלב והיה היקה כבר כלומר מיהבר ואחר"כ חוב ונכל סיחר המקבריגן בקדרה עלמה לבטל הלאסור מעגלנו בה: **כל** לאסורין שבתורה מבעריגן אחון ין בגלל וקפלנו. מלגלה נקט כבשר לגפם בקדמי המחמיגן (שבל יקי לה) בגי גיד הנשה מקמנו אחון פיטון שוה דגיר לה יהיב. מעמה שלי הבי הלי המבעריגן בבגל וקפלנו ומאמר רב אמון בי בשנים מקמנו דבשר בגפם בגם שוגרים בשנים ובלי זה מגיע לבי אחון אחרבה לגעל אחמר כל לאסורין שבתורה בשנים ובכבלה קדיל בחבל בכבל ון פסקינן בבי בחבל בחבל בגי בשנים מקמנו ובלי זה מגיע לבי אחון אחרבה לגעל אחמר רב אמון בי

זיתי פיגול נתערבו זה בזה, וא"א לאכלם ובודאי אחד מרובה [אין הדבר מפורש בדבריהם אבל כן נראה כונתם] אבל אין ידוע איזה מהן מרובה, והוא אבל אלו התערובות בהתרתא מותר ואלו התערובות בהתרתא פיגול, וא"ל לא"ז דיש ביולה דאי אין ביולה אפשר דבאכילה לאשורה היה רוב פיגול ובאכילה שני רוב מותר, ועי' רי"ב י"ג ב' וא"ע].

ד) עי' מש"כ הרז"ה בר"פ אלו עוברין, ותו"ד דס"ל דהמל"א הוא אפי' באין בו ממש של איסור רק טעמו ורקיחתו מלי הירוי שהניח דברה ענביה במים חייב על כזית, וכן בתערובות ממשו ואין בהם טעם האיסור אלא טעם הדמרינן המל"א, והרמב"ן פי' דשתו דאפי' תערובות משהו טעם אף שאין כאן טעם האיסור ולא ממשו אמרינן המל"א וד"ז אין מפורש בדברי הרז"ה, והנה לדעת הרז"ה א"א שיהא דין המל"א ולא יהא עכ"ע שדין עכ"ע בכלל המל"א, והא דאמרינן לר"ע עכ"ע מנ"ל היינו בעלמא אבל בנזיר לא מש"ל דהא אמרינן בו המל"א, וכמו שפי' הרז"ה, ודעת רמב"ן דאין דין המל"א אלא בתערובת ממשו של איסור דוקא, ושיהא בתערובתו כדי ליתן טעם, ונראה דלא גרס בירור ענביה שהרה במים, שו"ר ברמב"ן חולין ל"ע גרס בירור כגי' רז"ה, ונראה דהא דמקריב הרמב"ן בהמל"א ממשו היינו אי עכ"ע לאו דאורייתא והמל"א דאורייתא, ויהי' אז דין המל"א בים בו ממשו, אבל אי אית בן עכ"ע דאורייתא וגם המל"א אז אמרינן המל"א אף בטעם בלא ממש.

ובדין עכ"ע גם דעת הרז"ה דהיינו חייב עד שיאכל כזית איסור בכא"פ ואין היתר מצטרף וכמש"כ שם בהדיא וכמבואר בירור שהניח דבענין שיאכל כלה אפי' בנזיר, אע"ג דבנזיר עכ"ע דאורייתא, ולקי עלי.

ועיקר דברי רז"ה דהמל"א אפי' באין בו טעם אייני שהוכיח הדבר מהא דלא אחיזן בד' מיני מדיחה מדין עכ"ע דהא הוי טעמו וממשו ולוקה עלי' בכל איסורין, ל"ע דהא מסקינן דבכותה ליכא כזית בכא"פ וכן בשאר דבריה לא שתי כולי האי בכא"פ שיהי' כזית חמץ כמש"כ רש"י פסחים מ"ד מ' ועי' תו' נזיר ל"ו ב' ד"ה הנא, וד"ה ואי, ולר"א חייב בכזית מן התערובות וכזית מן התערובות דרך אכילתו בכא"פ, וא"כ שפיר י"ל דדין המל"א דוקא באיכא טעמא, ומ"מ ליכא משום עכ"ע כיון דליכא כזית בכא"פ, וזהו בחמת משורה רמב"ן.

כ' רמב"ן להוכיח דהמל"א הוא דוקא באיכא טעמא מהא דאמר נזיר ל"ז מ' בשלמא לדידי דאמינא משום המל"א כגון דנפישי חולין, ואין מובן כונתו ז"ל דע"כ מ"א לומר דאין דין המל"א אלא ברוב איסור ומיעוט היתר דהא מקפה של חולין ושום ושמן של תרומה וכן ב' מדוכות וב' קדרות לא אייני ברוב איסור ואפ"כ אמרינן בו המל"א וכמו שהכ' הרש"ש פ"ב דעבו"י ובתו' נזיר שם, [וגם בד' מיני מדיחה לא משמע דר"א דוקא ברוב אמן אייני ועי' רמב"ן בשם ירו'] וע"כ להלק בין דבר הבטל לדבר שבטל אחד עומד לעלמו וכמש"כ הראשונים ז"ל לו דבמינו אייני וא"כ מנ"ל דהמל"א בעי טעם דוקא.

ה) **כתבו** תו' ע"ז ס"ז חולין ל"ע דהא דאמר טעמו וממשו אסור ולוקין עליו טעמו ולא ממשו אסור ואין לוקין עליו, כל שם כזית בכא"פ קרי לי' ממשו, וכל דליכא כזית בכא"פ קרי לי' טעמו ולא ממשו, והנה מבואר דעתם דאפי' אי לקי בעכ"ע אין היתר מצטרף לאיסור אלא בעינן כזית איסור בכא"פ [וכ"כ בתו' חולין ק"ח ב' ד"ה אמאי] ומיהו בהיכא כזית בכא"פ אפשר דחייב על כל זית וכדעת ר"ח שהניח הרא"ש פ' ג"ה והעור סימן ל"ח והנה לא מצינו להחד מן הראשונים שסובר המל"א בעכ"ע בליכא כזית בכא"פ וגמ' ערוכה היא חולין ל"ח מ' בפלגא זיתא דתרבא דאמר לא חזאל בשיעורא דרבנן ועוד מ"ש אסור מכ"ת, ואם איתא דבעכ"ע היתר מצטרף לאיסור אלא יש כאן שיעור שלם [וכן מבואר שם ק"ח ב' ואי ס"ד גדי אסרה תורה ולא אבל אאכילה אמאי לקי מ"ש הוא, והלא מ"מ הבאב אסור מעכ"ע וכמבואר בתו' שם [והטעמי לזה הר' ש"כ שיתו'] ולדעת ר"ח דבעי כזית בכא"פ לוקה על כל זית ל"ק מכאן דהא מסקינן דאתא מיורה גדולה ואפשר דליכא כזית בכא"פ ורב סמא קאמר] אינה גם דעת ר"ח שהניח הרא"ש דבאיכא כזית בכא"פ המל"א ל"ע מהא דפסחים מ"ד בכותה הבנלי דלא מחייבי הכמים משום עכ"ע דהא אית בהו כזית בכא"פ בתערובות ומיהו בזה י"ל כיון דאין דרך אכילתן בעינהו ליכא כזית בכא"פ השיבו, אבל אכתי קשה ממקפה של חולין ושום ושמן של תרומה למה לא לקי משום עכ"ע, וי"ל דהתם אייני בלא נתערב וכמו שפר"ת שם, ועוד דהר"ש פ"ב דעבו"י פי' דהתם ליכא כזית בכא"פ, ואכתי קשה מד' מדוכות וד' קדירות למה לא הוי דאורייתא משום עכ"ע וכמו שהקשו תו' נזיר ל"ו ב', ומה שתירץ הרש"ש דאינו חייב משום עכ"ע אלא באוכל בב"א לא יתכן לפי' ר"ח דבעכ"ע היתר מצטרף לאיסור, ומיהו י"ל דלמאי דס"ד דאין כזית בכא"פ מצטרף בתערובות, הוי דין כזית בכא"פ כדין פחות מכזית בכא"פ ואין דברי ר"ח רק למאי דמסקינן דכזית בכא"פ דאורייתא, א"נ אין דברי ר"ח רק בטעם המגז אבל דבר גוש הנבלע אין בו משום עכ"ע שיהא ההיתר נהפך לאיסור, אלא באיסור לחוד אסור וההיתר בהיתרו עומד, ומיהו אכתי קשה לדעת ר"ח מהא דאיתא בירו' [הובא הרז"ה ר"פ אלו עוברין ובמרב"ן חולין ל"ע] דכזית יין שנפל לקדירה למאן דלית לי' המל"א עד שיאכל כלה ועי"כ באיכא כזית בכא"פ דאל"כ כי אכיל כלה נמי היינו לוקה ל"ע, וכבר רמז לזה הרמב"ן חולין ל"ע, [ובתו' חולין ק' ב' הקשו למ"ד חנ"נ בשאר איסורים איך מגעילין יורה גדולה ב"י שהרי לא אסרה תורה אלא קדירה ב"י, ומבואר דס"ל חנ"נ מה"ת, וזה תימא דאי"כ ליקי על כזית וזה א"א וכמש"נ].

ו) **והרמב"ם** פע"ו מה' מ"א כ"ב נראה שפוסק דעכ"ע לאו דאורייתא [וכן פירשו הרמב"ן חולין ל"ע] ומפרש הא דר"י טעמו וממשו דממשו שאני דכזית בכא"פ דאורייתא וכדמסקינן פסחים מ"ד מ', והא דקרי הר"מ אבל נמוה ממשו אפשר דמודה בו רמב"ן, אע"ג דב' רמב"ן במלחמות ר"פ אלו עוברין ובחולין ל"ע דכל שנמוה מקרי טעמו ולא ממשו, מ"מ מבואר מדבריו דיין שלא נתבטל מרעיו מקרי ממשו והאפשר דגם אבל שמוניתו ניכר וקרי לי' ממשו, ואפשר דהר"מ סובר דכל שנמהה ממשו מקרי ממשו.

והנה מבואר דעת הר"מ דלא כר"ש דכל שיש בתערובות ממשו ואכל כזית בכא"פ אף שאין בתערובות כזית בכא"פ בהיכלה בינונית, מ"מ אם אכל בכח יפה עד שאכל כזית בכא"פ חייב כמבואר הר"ש פ"ב דעבו"י, ודעת הר"מ שאם אין בתערובות כזית בכדי ג' ביצים בטל מה"ת אף שיש בו ממשו, ולפ"ז ע"כ הא דשקלו וטרו בנזיר ובפסחים אי כזית בכא"פ דאורייתא לא משום חלי שיעור דנו עלי' שאין אכילת תערובות מצטרפת בכא"פ עד שיאכל בב"א וכמו שפי' תו' נזיר ל"ו ב' דלפירושם קיש לרי לחז"ל דכל שיש ממשו לא נתבטל אלא שדנו אם האכילות של ב' חלאי זיתים בתערובות מצטרפין, ומסקינן דמצטרפין, דלפי' זה ודאי אף בתערובות יותר מכא"פ מצטרף אם אכל בכח יפה, אלא הר"מ מפרש שדנו אי ממשו מתבטל ברוב והיכי דליכא כזית בכא"פ ודאי בטל ברובא אבל ליכא אכילות של ב' חלאי זיתים ודאי מצטרפין בכא"פ אף שהן בתערובות, ויש לתמוה לדעת הר"מ, א"כ לאביי דאית לי' עכ"ע דאורייתא ודאי כזית בכא"פ דאורייתא, ואיך נסתפק אביי בזה בנזיר ופסחים וכבר הקשו כן תו' נזיר ל"ו ב' ותירץ הרש"ש דס"ד דעכ"ע נמי באוכל בב"א דוקא, וזה לא יתכן לפי' הר"מ דלא נסתפק אביי בדין לירוף אכילות רק בדין ביטול ברוב ואם כזית בכא"פ בטל ברוב אף באכל כזית בב"א פעור, ונראה דתערובות לגן בלגן ונבלע ליכא משום עכ"ע דאורייתא, ולא נאמר עכ"ע אלא בטעם הממחג בהיתר ונעשה גוף אחד עם ההיתר, אבל כשכל אחד לעצמו ונבלע אין אסור מתמת עכ"ע רק מדין כזית בכא"פ, ואי ליכא כזית בכא"פ אסור מד"ס.

וב' ב"ו סי' ל"ח בשם הר"ן דעטמו וממשו דליכא כזית בכא"פ אסור מה"ת אלא שאין לוקין, ולמש"ל דעת הר"ש פ"ב

דעבו"י

ורבינא הוין לעולם בשמים. וכן למרינן בפ"ק דקידושין (דף לג:) גבי הרבה דבר"ה לעולם לא יחזרו שלם לתחר שלם מיסר וקשים מה שמעתי אחר שלם סיש כאלו אין לו אחר לעולם כמשים שיש רק הפרי. והפרי אין לו איסור ור"ש פי' הוא לשון לעולם כמשים סיש בגמרא לרבינו ענגאל ניש איסור נאיסורא. ומפרש לון לו איסור ומתרגם לון לעולם. ולא יהיה לו איסור לאיסורו. לף מון זמן לאיסור לא יפלין מינה: לכל התורה כולה. שיהא עמנו של איסורין ממנו: שאין איסורן איסור עולם.

*ליתן טעם בעיקר שאם שרה ענבים בשמן ויש בהן טעם יין הויב מבאן אתה רן לכל התורה כולה ומה נזיר שאין איסור איסור עולם ואין איסורו איסור הנאה ויש דותר לאיסורו עשה בו טעם בעיקר כלאים שאיסורו איסור עולם ואיסורו איסור הנאה ואין דותר לאיסורו אינו דין שיעשה טעם בעיקר והוא הדין לערלה בשתים הא מי רבנן הוא ורבי יוחנן דאמר כרבי שמעון שאינו ר"ע אליעזר ר"ע דמרגי דתנן *רבי עקיבא אומר נזיר ששרה פרוז ביין ויש בו לצרף כדי כזית חייב ובמאי דמפח ומיין דילמא מיין לדרייה וכי תימא מין לדרייה מאי למטרא הא קמ"ל דאע"ג דתערובת אלא ר"ע דבריהא דתניא ר"ע אומר נזיר ששרה פרוז ביין ואכל כזית מפת ומיין חייב ר"ש טעם בעיקר מנא ליה יליף מבשר בחלב לא שמעא בעלמא הוא ואסור הבא נמי לא שנא *ורבנן סברי בחלב לא גמרינן דדורוש הוא ומאי דדורש אילימא דהאי לדרייה והאי לדרייה שרי ובהדי הדדי אסור כלאים נמי דאי לדרייה והאי לדרייה שרי ובהדדי אסור אלא דאי תרן ליה כולי יומא בחלבא שרי בשל ליה בשלי אסור ור"ע נמי בשר בחלב ודאי דדורש הוא אלא ר"ליף מגיעולי נכרים ניעולי נכרים לא שמעא בעלמא הוא ואסור הבא נמי ל"ש ורבנן גיעולי נכרים נמי דדורש הוא דהא כל טרון טעם לפנם מורר דגמרינן מגבילה והבא אסור ורבי עקיבא כדרב *דויא בריה דרב דוגא דאמר לא אסרה תורה אלא *בקדירה בת יומא הלכך לאו טרון טעם לפנם הוא ורבנן קדירה בת יומא נמי לא אפשר דלא פגמה פורתא אל"ר אחא בריה דרב אויא לרב אשי מרבנן נשמע לרבי עקיבא מ"ט לא אמרי רבנן משרת ליתן טעם בעיקר מבאן אתה רן לכל איסורין שבתורה לרבי עקיבא נמי אתה רן לכל איסורין שבתורה כולה איל משום

*ליתן טעם בעיקר. לעולם טעמו של איסור כעיקרו וממנו: דרש בתנן. נתן טעם מון יין: דחיב. בגמרא מהכן דאיסור שלם לאיסור: בשר בחלב. בפ"ק דחולין (דף לג:) ר"ש אומר אסור לבשל בחלב ולאכול בשר ר"ל אבל מותר לבשל בלא אכילה ולאכול בלא בשול: ר"ל. ר"ש: אינו אסור אלא בבשר בחלב: אבל אם נתבשל בלא חלב ואכל בלא בשר מותר: אלא בבשר בחלב. אם נתבשל בחלב ואכל בלא בשר אסור

בכל ימי הפסח דאין היום לנוס כלל, אלא דאם נעשה צריך לנוס במים שלא נגו, וק"ל.

דף מ"ב ע"א מתני' וזמן של נטיעה. לכאורה היה אפשר לומר דדוקא מו' שעות ולמעלה, דכיון דבאותו זמן חמץ גמור אסור מדאורייתא גזרו עוקשה אטו חמץ גמור. אבל בשעה ו' דחמץ גמור עמי עדיין מותר מדאורייתא ורבנן הוא דגזרו לאסור י"ל דעוקשה לא גזרו דהוי כעין גזירה לגזירה ובהכי היה מתיישב מאד הא' דרב גידל ברים מסכתין דאמר המקדש מו' שעות ולמעלה אפילו בחיטי קורדייתא א"א לקידושי, דמש"ה אמר מו' שעות ולמעלה, משום דבתוך ו' אין איסור כלל בחיטי קורדייתא אך כתוס' דדייקו מזה דאמר משש ולמעלה דבשעות דרבנן והחמץ דרבנן מקודש אפ"כ לא ניחא להו בכך. ולא ידענא למה מיאנו לומר כן. והי' יותר עיני.

דף מ"ג ע"א תד"ה מאן תנא, משמע דאי לאו דאיתרבי חמץ עוקשה למלקות וכו', וא"ת הא דאמר פ"ק דחולין וכו'. רבים עלו למלות פתח לפחות בכוונת תוס' דהאיך תלי הקושיא בדבריהם שלפניו. גם האיך משמע כן בסוגיא, והעולה על כולם קשה מאי ס"ד יש לומר דבלא רבוי הייתי אומר דמלקות ליכא ואיסורא איכא. ממנ"פ אם הוא חמץ הוי ג"כ מלקות. ואם לאו גם איסור ליה בו. ומינן להמליא איסור בלא מלקות.

ונלע"ד עפ"מ דאמרינן בריש פרק כל המאכלות בחות מאה וכו' מחקיף לה רב חסדא ואימא לא תאפה חמץ אלא שיאור וכו' מאה תהי' הכתוב קבעו מודה ע"ש. מבואר מזה דעוקשה לר"י נפקא מיד מאה ולכלל חמץ לא בא, וכמ"ש בפ"י בפסחים דשיאור דומה לחמץ עוקשה דעלמא והדין אם עשה מצות של שיאור פסולי' דנפקא מידי מאה והכתוב קורא מאה תהי', אבל אינו לוקה דאינו בכלל לא תאפה חמץ. וכיון שכן י"ל גם בפסח כן בשיאור מסברא לא הוי חמץ רק דנפקא מכלל מאה. וא"כ י"ל דאיסור דאורייתא יש בו מקרא דכתיב שבעת ימים תאכל מצות. ובאמת מצוה ליכא רק בלול דאשון כדכתיב בערב תאכלו מצות. אלא דכוונת הכתוב דאין לאכול עיסה רק מצה. אבל בחמץ שאלא מכלל מצה לא תאכל. וגם עוקשה בכלל שאלא מכלל מצה. והוי לאו הבא מכלל עשה. אבל מלקות ליכא בלא ריבוי דאינו בכלל לא תאכל חמץ.

אמנם נראה דזהו תלי' במה שפלפלו האחרונים לר' מאיר אם מסברא הוי חמץ, והא דצריך ריבוי דכל. היינו משום דהתורה מיעט מכרת הייתי ממעט גם ממלקות. משום הכי צריך ריבוי. או לביפוך דמסברא לא הוי חמץ ומש"ה צריך ריבוי למלקות והייתי מרבה גם לכרת מש"ה צריך מיעוט בכרת. והנה נראה דדיעת הנ"ל תלי' בזה אם נאמר דמסברא הוי חמץ רק בלא ריבוי הייתי ממעט ממיעוטי' דכרת, מ"מ בלא ריבוי הי' עכ"פ איסור דאורייתא דממיעוטא דכרת לא שמעי' רק דלא הוי חמץ אבל לא שמעי' דהוא מצה. וכיון דמסברא הוי חמץ אין למעט רק דלהה הוי חמץ אבל לא לבוי מצה, אבל אם נאמר דמסברא לא הוי חמץ, י"ל דמסברא הוי אפי' מצה. ועפ"ז מיושב דברי תוס'. והיינו דבל"ז לא הו"מ לבקשות מהיא דחולין, דהיה אפשר לומר דמסברא הוי חמץ, ואילצריך רק ריבוי' דלא נמעט ממעוטא דכרת, וא"כ במנחות יליפי' הלאו כמו הסברא שבחון. ולזה כתבו תוס' דמשמע דעוקשה אפילו איסור דאורייתא ליה בו בלא ריבוי, ומוכח כן מדסבר ר"י דתערובות חמוד מעוקשה, ואם איתא דבעוקשה איסור דאורייתא יש בו דלא נקרא מצה כנ"ל, א"כ בודאי יש לריבוי מכל עוקשה דמסברא יש בו ג"כ איסור דאורייתא אע"כ דמסברא אף איסור דאורייתא ליה בו, ומעתה אם איתא דמסברא הוי חמץ והאיצריך ריבוי שלא נמעט מכרת היה הדין דבלא ריבוי איכא איסור דאורייתא וכנ"ל, אע"כ דמסברא הוי חמץ ושפיר קשה מהיא דחולין, וק"ל.

דף מ"ד ע"ב רש"י ד"ה מפת ומיין חייב, זכור אני שעמדתי בדברי רש"י דמדכתב רש"י דאלו פשע היין בכל הפת לא הוי פליגי רבנן הרי דס"ל לרש"י דעשה כעיקר. והיתר והפך לאיסור דאף שאין בו כזית עשה מ"מ גוף ההיתר נעשה איסור כיון דעשה איסור בתוכו ואפילו אם כל הבלע האיסור הוי רק אלי' זית מ"מ כיון דאוכל כזית פת שבלוע בו אלי' זית יין חייב דההיתר נהיפך לאיסור, ואמנה לי מסוגיא דחולין דף נ"ח ע"א האי פלגא דזיתא דהרבא וכו' לא חזאל בשיעורא דרבנן, הא לפי האשש דיש בו עשה אלב הוא איסור דאורייתא דהוי כזית איסור ע"י שנהפך ההיתר לאיסור והוי הספק בדאורייתא וע"ע. ובסוגי' זו דחולין יש עוד המיה על הר"ש בעבול יוס דכי להוכיח מסוגיא זו מדאמרינן ועוד האמרי' אלי שיעור אסור מה"ת דאף בתערובת אלי שיעור אסור מן התורה. וזה תמוה למה דאמר תחילה לא חזאל בשיעור דרבנן. והיינו דמר בר רב אשי רצה להקל כיון דאלי שיעור מותר מן התורה. והוי בדרבנן וא"כ אמאי נקט דווקא בפלגא דזיתא הא גם בזיתא כיון דמעורב בחלתי' זיתים ממילא בשיאכל כזית לא יאכל כזית איסור ותמיד יאכל רק אלי שיעור דהיינו פחות מכזית תוך שיעור אכילת פרס דכל שאינו אוכל כזית בכדי אכילת פרס הוי רק כאוכל אלי שיעור, וא"כ לעולם לא יצטרך שיש דבחלתי' סגי דיהא שיעור דרבנן דבלאו הביעול הוי ג"כ רק אלי שיעור, בשלמא בפשטא דסוגיא בלא דברי הר"ש י"ל דאנו דנין על אחלת הנפילה דאם בתחילתו הוי אלי שיעור בלא היה כאן משולש שיעור דאורייתא זהו הוי כמו שא"ש לרבנן, אבל במה שנעשה א"ש על ידי התערובת אמיר יותר, אבל לפי זה אזדא ראיית הר"ש דשפיר י"ל דאלי שיעור על ידי תערובת ליכא איסור דאורייתא והא דאמרינן והאר"י אלי שיעור אסור מן התורה היינו כיון דבעידן דנפל היה איסור דאורייתא אמיר יותר כמו בנפל זית דמחמרת מה"ע וכנ"ל ולע"ג.

דף מ"ה ע"א, מ"ש מעכ"ת בביאור דברי הירושלמי פרק ג' דפסחים הלכה ב' מיעטו בעל, או מכיון שנראה לבעל כולו, לישב קושיית הק"ע שם, דמאי מבעי' הא מתני' היא ברפ"ב דכלאים כל סאה שיש בה רובע ממין אחר יומעט, וכתב מעלתו דבאמת אחר שמיעטו אינו טובר בב"י, אלא כיון דמתחייב בעשה דהשבתה צריך שיבטל כולו, וכעין הסיא דבב"ק (דף ק"כ) אטפ"י שגזלה אין כאן מלות השבה אין כאן, ע"כ תוכן דבריו.

ידידי הא הק"ע שם כתב דבפשוטו יש חילוק, דהתם בכלאים אינו אלא דרבנן משום מראית עין, אבל הכא במחן הוי דאורייתא, אלא דחזר והקשה להפוסקים דהכא מיירי בבעלו, א"כ הי"ל הוי דרבנן וכיון שכן מה הועיל מעכ"ת י"ו בתירוצו, הא בביעלו ליכא חיוב השבה.

ובאמת מה דפשיטא ליה להק"ע דבכלאים הוא רק דרבנן משום מ"ע, כך מבואר בכ"מ (רפ"ב מהלכות כלאים

[ב] אבל אם הוא מבטל אותו לגמרי, אינו מבטל אלא מה שנתבטל בו, ואם נתבטל בו מיעוט אינו אסור אלא המיעוט, ואם נתבטל בו רוב אינו אסור אלא הרוב, ואם נתבטל בו ששים אינו אסור אלא הששים, ואם נתבטל בו אלף אינו אסור אלא האלף, ואם נתבטל בו אלפים אינו אסור אלא האלפים, ואם נתבטל בו רבבה אינו אסור אלא הרבבה, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אינו אסור אלא הרבבה רבבות, ואם נתבטל בו אלף אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים, ואם נתבטל בו אלפים אינו אסור אלא האלפים אלפים, ואם נתבטל בו רבבה אלפים אינו אסור אלא הרבבה אלפים, ואם נתבטל בו רבבה רבבות אלפים אינו אסור אלא הרבבה רבבות אלפים, ואם נתבטל בו אלף אלפים אינו אסור אלא האלף אלפים

רבינו נסים גיר הנשה פרק שביעי חולין

כל הבשר פרק שמיני חולין

קח:

אמאי מוהר חלב נבלה הוא • מכלן סיב מתקנן רבינו שמואל דאמר ר' אפשר לסרוחי ושאני התם דאמר קרא "לא תבשל גדי בחלב אמו גדי אסרה תורה ולא חלב וסבר רב גדי אסרה תורה ולא חלב והא איתמר חצי זית בשר וחצי זית חלב שבשלן עם זה אמר רב לוקה על אכילתו ואינו לוקה עם זה אמר רב לוקה על בשולו ואי ס"ד גדי אסרה תורה ולא חלב אאכילה אמאי לוקה חצי שיעור הוא אלא לעולם קסבר רב חלב נמי אסור והכא בבאי עסקינן כגון שפך לתוך יורה רותחת "דמבלע בלע מפלט לא פלט סוף סוף כי נייח הדר פליט "בשקרם וסילק "טופא חצי זית בשר וחצי זית חלב שבשלן זה עם זה אמר רב לוקה על אכילתו ואינו לוקה על בשולו מה נפשך אי מצטרפין אבשול נמי לילוק אי לא מצטרפין אאכילה נמי לא לילוק לעולם לא מצטרפין בבאמורה גדולה "ליאמר יאף לוקה על בשולו וכן חני לוי "בסתיתין "בשבשלוקה על אכילתו כ"ר לוקה על בשולו ובאי זה בשל אמרן בבשל שארים אוכלין אותו מרחם בשולו ואפשר לסרוחי עצמו חנאי הוא דתניא "טמא חלב שנפלה על הדחיכה כיון שנתנה טעם בדחיכה הדחיכה עצמה. נעשה נבלה ואיסורה כל הדחיכות טולן מפני שהן טינה דברי ר' יהודה והא"ר עוד שתתן טעם בדוכב ובקיפה ובדחיכות אמר רבי "נראין דברי ר' יהודה בשלא ניער ושלא כסה ודברי חכמים "בשניער וכסה מאי לא ניער ולא כסה אילימא לא ניער כלל אלא כלל מבלע בלע מפלט לא פלט ואלא "לא ניער בחדלה אלא בסוף אמאי הוא בלע והא פלט סבר "אפשר לסרוחי אסור מכלל

חלב אמאי מוהר חלב נבלה הוא לעולם קסבר רב אפשר לסרוחי ושאני התם דאמר קרא "לא תבשל גדי בחלב אמו גדי אסרה תורה ולא חלב וסבר רב גדי אסרה תורה ולא חלב והא איתמר חצי זית בשר וחצי זית חלב שבשלן עם זה אמר רב לוקה על אכילתו ואינו לוקה עם זה אמר רב לוקה על בשולו ואי ס"ד גדי אסרה תורה ולא חלב אאכילה אמאי לוקה חצי שיעור הוא אלא לעולם קסבר רב חלב נמי אסור והכא בבאי עסקינן כגון שפך לתוך יורה רותחת "דמבלע בלע מפלט לא פלט סוף סוף כי נייח הדר פליט "בשקרם וסילק "טופא חצי זית בשר וחצי זית חלב שבשלן זה עם זה אמר רב לוקה על אכילתו ואינו לוקה על בשולו מה נפשך אי מצטרפין אבשול נמי לילוק אי לא מצטרפין אאכילה נמי לא לילוק לעולם לא מצטרפין בבאמורה גדולה "ליאמר יאף לוקה על בשולו וכן חני לוי "בסתיתין "בשבשלוקה על אכילתו כ"ר לוקה על בשולו ובאי זה בשל אמרן בבשל שארים אוכלין אותו מרחם בשולו ואפשר לסרוחי עצמו חנאי הוא דתניא "טמא חלב שנפלה על הדחיכה כיון שנתנה טעם בדחיכה הדחיכה עצמה. נעשה נבלה ואיסורה כל הדחיכות טולן מפני שהן טינה דברי ר' יהודה והא"ר עוד שתתן טעם בדוכב ובקיפה ובדחיכות אמר רבי "נראין דברי ר' יהודה בשלא ניער ושלא כסה ודברי חכמים "בשניער וכסה מאי לא ניער ולא כסה אילימא לא ניער כלל אלא כלל מבלע בלע מפלט לא פלט ואלא "לא ניער בחדלה אלא בסוף אמאי הוא בלע והא פלט סבר "אפשר לסרוחי אסור מכלל

דכבר דנפיק מיניה אף"ע טעם כבשר נאסר: וחכ"א עד שתתן טעם בר'. קס"ד דאמר דמה קיימי עד שיהא בה כדי ליתן טעם כגון דן כאן מיעוט אחר ומעט מפלט לא פליט ומיהו אי מיעוט אחר ומעט מפלט לא פליט סוף סוף כי נייח הדר פליט ויש בו כדי ליתן טעם כגון מעט

פרק יא

הלכות בית הבחירה

הלכה א

[illegible]

מגבעות זהב

בכבוד הרב מ"ר אברהם אלעזר שלום שליט"א

הנני מודה לכבודו על הדברים הנכונים שכתב בדבר הנהגת הרבנים בעניין הנ"ל, ואני מוסיף לדון בדבר, אולי יש לכבודו עוד הוספה בדבר, אם לא יטרח לכתוב לי בזה אודיעו שאני מוכן לקבל הוראתו בזה, ואם לא אבקש מכבודו שיעשה לי הטובה לכתוב לי בזה אם אפשר לי לבוא לכבודו לדון בדבר

(דף מג.) דהשריכה תלן תמור מעקשה בעניים: **מתני'** לקח אבל אסורה איכא וכי אמרי רבנן נמי דלא לקי הני מילי היכא דליכא כזית בכדי אכילת פרס כגון נחרה הבבלי וכיוצא בו אבל היכא דאיכא כזית בכדי אכילת פרס אפילו לרבנן לקי: **מתני'** בצק שבסרקי עריבה אם יש כזית במקום אחד חייב לבער ואם לאו בטל במיעוטו וכן בעניין טומאה אם הקפיד עליו. חצץ ואם רוצה בקיומו הרי הוא כעריבה בצק הדרש אם יש שם כיוצא בו שהחמיץ הרי זה אסור: **גמ'** ואם לאו בטל במיעוטו: אמר רב יהודה אמר שמואל א"ל אלא במקום העשוי לחזק אבל במקום שאין עשוי לחזק חייב לבער מבלל דכזית אפילו

לקי אבל איסורא איכא וכי אמרי רבנן נמי דלא לקי הני מילי היכא דליכא כזית בכדי אכילת פרס כגון נחרה הבבלי וכיוצא בו אבל היכא דאיכא כזית בכדי אכילת פרס אפילו לרבנן לקי: **מתני'** בצק שבסרקי עריבה אם יש כזית במקום אחד חייב לבער ואם לאו בטל במיעוטו וכן בעניין טומאה אם הקפיד עליו. חצץ ואם רוצה בקיומו הרי הוא כעריבה בצק הדרש אם יש שם כיוצא בו שהחמיץ הרי זה אסור: **גמ'** ואם לאו בטל במיעוטו: אמר רב יהודה אמר שמואל א"ל אלא במקום העשוי לחזק אבל במקום שאין עשוי לחזק חייב לבער מבלל דכזית אפילו

מלחמת ה'

דהכי קתני ליתנו שאור שבמקומות אבל כל שבמקומו מנו שאינו בטל ר"ל דכיון ד"ל דכיון דאיכא שאור ואיכא עריבה שלקח לבצוה כלומר מקום אחר שלא יהא לוקה לא יהא לוקה לבצוה ובכן הכנים לא יהא בטל בעינו אבל בעל המאור ז"ל שכתב דהכון לא לי' מלאי מלכון הכנים ובן מסקנא דהא דרשי ר"ל דלרבנן הא דרשי לה לי' מלאי מלכון הכנים ובן מסקנא דה

חייב בחלה ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח וחייבין על חמוצו כרת. וזו אינ' קושיא[466]* דשאני התם דממשו של חטים בעסה אבל בליעת טעם לבד אינו כעיקר מן התורה.

והרמב"ן ז"ל תירץ להעמיד דברי רש"י ז"ל[466]** דודאי מגיעולי גוי' לא גמרי' טעם כעיקר דאוריתא משום דכיון דאוקימנא התם בפסחים[449] דרבי יוחנן כרבי עקיבא סבירא ליה דמוקי וכל משרת להתר מצטרף לאיסור, וקאמ' התם דלא גמרי' מיניה לשאר איסורין משום דהוי נזיר וחטאת שני כתובין הבאין כאחד ואין מלמדין גיעולי גוים וחטאת נמי הוו להו לגבי טעם כעיקר שני כתובין הבאין כאחד ואין מלמדין, דבחטאת ודאי תרוויהו איתנהו בה התר מצטרף לאסור כדיליף לה מיניה התם וטעם כעיק' וכדאמרי' הכא גלי רחמנא גבי חטאת יקדש להיות כמוה וכדאמרי' בפ' שלשה מינין וכדכתבינן לעיל ואע"ג דבפסחים לא אמרינן הכי ההיא סוגיא לאביי היא דקסבר טעם כעיקר חמיר טפי וחטאת משום היתר מצטרף לאסור אתא, אבל לרבי יוחנן שקולי' הן ובין היתר מצטרף לאיסור' בין טעם כעיקר ממעטי' מיניהו משום דהוו להו שני כתובין הבאין כאחד ללמד דהיתר מצטרף לאיסור וללמד דטעם כעיקר ואין מלמדין לא בזה ולא בזה דהי מיניהו מפקת, ולעולם תרתי בעינן טעמו וממשו הא ממשו ולא טעמו כגון מין במינו ברוב התר או טעמו ולא ממשו כגון מין בשאינו מינו שאין ממש האיסור לא בעין ולא מעורב אלא שנתבטל לגמרי כגון טיפת יין שנפלה במי' הרבה ונתבשלה לגמרי כמו שכתבנו למעלה לעולם אין לוקין עליו ואינו אסור מדאורית' אלא מדרבנן. וההיא דאמר רבה מין בשאינו מינו בטעמ' דטעמו וממשו היא הא טעמו ולא ממשו מותר מדאוריתא, ותדע דטעמו ולא ממשו לאמוראי כתראי לא פשיטא להו דהוי מדאוריתא כדתניא בברית' דבאלו[467] עוברי' וממנה אחה למד לכל איסורי' שבתור' דהא בפרק כל הבשר ספוקי מספקא להו ואביי גופיה לא הוה גמר לה אלא מבשר בחלב שלא כסוגיא דפסחים. ומיהו נראה דהא לא ראיה היא דדילמא אכתי בריתא דקתני וממנה אתה דן לכל האיסורין שבתור' לא הוה שמיעה ליה לאביי, ובעא למילף לה מבשר בחלב, ודחי לה רבא דאי מיהא לא תיגמר דחדוש הוא ודרך בשול אסרה תורה.

ואי קשיא לך לפי דברי רש"י ז"ל דהא משמ' דלרבי יהודה דאית ליה מין במינו לא בטיל אית ליה טעם כעיקר דאוריתא, דהא[468] חתיכת נבלה שנפלה על גבי חתיכ' כיון שנתנה טעם בחתיכה חתיכה עצמה נעשית נבלה דבר תור' ואע"פ שאין ממשו של איסור מעורב בו אלא טעמו לבד אלמא אית ליה טעם כעיקר דאוריתא, וכבר פסיק רש"י ז"ל בפר' כל הבשר[469] כרבי יהודה. יש לומר דהא דאמר רבי יהודה דמין במינו לא בטיל על כרחין לא חליא בטעמו ולא ממשו ולא שייכא ביה כלל דמין במינו גזרת הכתוב היא[469]*, וכדגמרי' מדם הפר ומדם השעיר, ותדע דהא לאו משום טעמו הוא דהא במשהו מיתסר, ואע"ג דלית ביה כדי נתינת טעם כלל ובכי' הא ליכא מאן דאסר בעלמא, ולכולי עלמא אליבא דרבנן דאמרי מין במינו בטיל אין טעם כעיקר במין במינו אלא בשאינו מינו. וכדכתבי' לעיל, ומוכחי' ממאי דגרסינן בירושלמי[460] כל נותני טעמים אין לוקין עליהם חוץ מאיסורי נזיר ומדתניא באלו עוברין[470] שתי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה.

נמצא פסק הלכה לענין טעם כעיקר לפי דברי

דאמרי' גרירה ואיצטריך לטע"כ דבלא"ה כיון דהחטין מתבטלין האיך גורר את אחרים אלא טעמא לא בטיל וכיון דלא בטיל וחזי לאצטרופי באיכא כדית בכדי אכ"פ מצטרף וכו', והרא"ש שם חולק וס"ל דע"י שנתנו החטין טעם באורז הפך את הארז להיות כמו חטה וקרינן ביה טעמו וממשו חיטה כו' דחשיב כטעם וממש חטה ע"כ. והיינו דהרא"ש ס"ל דההיתר נהפך לאיסור וממילא איכא כדית חטה. והרמב"ן ס"ל דרק ההיתר אינו מבטל האיסור אבל לא נהפך לאיסור, (ועי' קו"ש פסחים סי' קעו מש"כ בזה). והנה כדברי רבינו א"א לומר דכוונתו כתרוץ הרא"ש דהרי בתוה"ב שם יט, א, מבואר דס"ל דל"א דההיתר נהפך לאיסור, ולכן צ"ל דכוונת רבינו דמהני במצה מדין גרירה ומקרי חיטה, וזהו גם כוונת הרמב"ן לפנינו ואזיל הרמב"ן לשיטתו במש"כ הרא"ש בחלה בשם הרמב"ן וכנ"ל. וע"ע בראי"ש לפנינו (ובתוס' ע"ז שם) שהביאו שיטת הר' חיים.

וגם לפ"ד מוכרח דההיתר נהפך לאיסור, וראה עוד מש"כ הגר"ח בחלי חו"מ ליישב ד' הרמב"ם בזה. 466**

וכ"ה בתוה"ב שם, וראה בחי' הרמב"ן לפנינו ובמלחמות בפסחים שם. 467 צ"ל: דאלו. 468 להלן ק, א. ועי' ברע"א (בלקוטים) שהעיר בתו"ד דממש"כ רבינו דלר"י דמב"מ לא בטיל אמרי' כיון דנתן טעם כו' אף למ"ד טכ"ע לאו דאוריי', דא"כ משמע דלהך מ"ד בעי' עכ"פ לביטול ברוב ומש"ה לא בטל ע"כ. וראה בשיטת רבינו בזה לעיל הערה 419. [כמלא הרועים ערך ב"נ אות כא כ' דבכ"נ טכ"ע מה"ת כיון דבכ"נ אסור בכל שהו לא גרע טכ"ע מכל שהו ועי"ש שהוכיח כן מד' רבינו, אולם כשו"ת בית יצחק או"ח סי' כט אות ז' חולק בזה]. 469 קט, א ד"ה ותו.

469* ראה בשו"ת רע"א. קמא סי' קסו מש"כ ע"ד רבינו.

470 פסחים מד, א.

רש"י ז"ל אם נתחבה כף של איסור בתוך התבשיל [וכן] כף חולבת בת יומה בתוך קדרה של בשר או בהפך[470]*, וכן חתכת נבלה שנפלה בתוך הקדרה בזמן שמכירה ולא נשאר בתוך הקדרה אלא פליטתה וקודם שהספיק לשער אם יש ברוטב ובחתיכות ההתר ס' לבטל האיסור נשפך הרוטב ואי איפשר לעמוד עליו אם היה בו ס' לבטלו הולכין בו להקל ומתירין אותו מספק דהא ספקא דרבנן היא ולקולא ומה שנשאר מן ההתר יהא מות' אבל אם החתיכות לפנינו ואין אנו בקיאין למוד אותן אין לומר בכי הא ספקא דרבנן דמה שהוא ספק ממיעוט ידיעה וחכמה אצלנו אין ספק ואין קרוי [ספק] מה שחכם יכול לעמוד על ברור. ומיהו אף בשנשפכו המים דאז ודאי הוי ספק איפשר לומ' דכל היכא דאיכא קפילא מטעמינן ליה, וכדאמר רב אמין[471] בשאינו מינו ואסורא דליכא למיקם אטעמיה כגון בשר בחלב טעים ליה קפילא והא נמי כיון דאפשר בקפילא טעים ליה קפילא ואע"ג שיש לבעל הדין לחלוק בזה. והרמב"ן ז"ל כדברי רש"י ז"ל הכריע וכן נראה לו[472].

אבל רת"ם ז"ל וכן רבינו יצחק ז"ל דחו דברי רש"י ז"ל ולדבריהם טעם כעיקר במין בשאינו מינו דאוריתא וספקא לחומרא ועד דידעינן דאית ביה ס' או דטעים ליה קפילה אסור. ומ"מ מין במינו כגון שתחב כף אסור' של גוי' בקדרה של בשר ואפילו בת יומה ונשפך המרק ואין ידוע אם היה בה ס' אם לאו אזלינ' לקולא דלכ"ע טעם כעיקר אינו אלא מדרבנן במינו וכמו שכתבנו. ונר' דאפי' נתערב בו ממשו של איסור' כגון חתיכ' קטנ' שאינ' ראויה להתכבד בה בפני האורחים שנתערבה בין החתיכות ואינו מכירה ונשפך קצת המר' ואבדו קצת החתיכו' קודם שהספיק לשער בס' גם כזו הולכי' בו להקל. דספיקא דרבנ' היא דאי מדאוריתא חד בתרי בטיל בין בלח בין ביבש כדמשמע מדמקשינן לקמן[473] גבי גיד הנשה שנתבשל עם הגידין וליבטיל ברוב, וכן גבי חתיכת נבלה שנתבשלה עם החתיכות בזמן שאין מכירה ולבטול ברובא, והילכ' כיון שידע והכיר שהיה בקדר' מן ההתר רוב כנגד האיסור כבר יצא מידי איסורא דאורית' ושיעור ס' דרבנן היא וספיקו להקל. ואין צ"ל בגבינת הגוי' שנפלה ביור' של חלב כשר או בתבשיל של חלב ואי' מכירו שהולכי' בו לעולם להקל בשיעורו בזמן שאי' מכירו אבל בזמן שההתר והאיסו' לפנינו וא"א לעמוד על עיקר שיעורו אע"פ שהו' מדרבנן אסור והולכין בו להחמיר כגון כחל שאינו אלא מדרבנן כדאי' בפ' כל הבשר[474] דחלב שחוט' אינה אלא מדבריהם, ואפ"ה מן הספק אין משערין אלא בו וכמו שאמרו[465] דאי במאי דנפק מיניה מנא ידעינן כן נראה.

והראב"ד ז"ל ס"ל כדברי ר"ת ז"ל דטעם כעיקר דאורית'[474]* וכן כתב באיסור משהו[474]** תלתא גוני איכ' בנותן טעם אתרי לקי אחד לא לקי ותרי מיניהו לדברי הכל והאי פלוגתא דר' עקיבא ורבנן. האח' בכדי אכילת פרס ויש בו בנותן טעם בכולו כיון דקא אכיל כזית מן האיסור לוקה עליו ולדברי הכל. והשני טעמו ולא ממשו כגון אחד במ' או בחמשים שאין כזית איסור בכדי אכילת פרס אסור ואין לוקין עליו לדברי הכל, דילפי' ליה מנזיר לרבנן או מגיעולי גוי' לר' עקיב', אין מלקין על ההיקשו' ולא על ק"ו. והשלישי היתר מצטרף לאיסור כגון שמערב מחצ' איסור ומחצה התר ונתן בו טעם בלא ספק והוא אוכל משניהם כזית והרי הו' אוכל חצי זית התר וחצי זית איסור והוא מחלוקת ר' עקיבא ורבנן, לרבי עקיבא אית ליה בנזיר וכחטאת לוקין עליהו, דבגופיהו כתבי דקא מפיק משרת וכל משרת להית' מצטרף לאיסו' ורבנ' כנזי' לית להו דקא מפקי משרת וכל משר' לטעם כעיקר או לכזית בכדי אכילת פרס ולמלקות וגלויי מילתא בעלמ' הו' לשאר איסורין דנותן טעם ברוב כמאן דאיתיה בעיניה דמטעמא אכיל אסורא כזית או לטעמו ולא ממשו ולאיסור ולא למלקו' דהא לא אכיל אסור כזית ובנזיר דגלי ביה רחמ' בהדיא לקי אפי' שרה עגבי' במים ויש בהן טעם אבל שאר איסורין דגמרינן מיניה איסור וברוקח או"ה סימן תעה. 473 צט, עמוד ב.

470* וכבר הק' הפוסקים ע"ד רבינו דהרי בבב"ח לכ"ע טכ"ע דאורייתא, ועיין בפתחי תשובה סימן צח סק"ה (בסוגרים) שכ' לחדש דה"ד בשקיבל החלב טעם ממשות הגדי אבל טעם הגדי הנבלע בקדרה אינו כעיקר מה"ת לאסור החלב.. 471 צ"ל: וכדאמר רבא מין וכו'.

472 וכ"ה בריטב"א, וע"ע בראי"ש סימן לא, ובר"ן.

474 קט, ב. 474* הו"ד גם בתוה"ב שם עמוד 22, ובמשה"ב שם יא, א. וכן מפורש בהשגות הראב"ד פ"ה מנזירות ה"ז, וראה בדרב"ז שם, (ומש"כ הדברי דוד שם עמודים ח — ט בבאור שיטת הראב"ד), וע"ע בראב"ד בהלי' ק"פ פ"י הי"א, וא"ש לשיטתו. 474** לפנינו שם

איכ' מלקו' ליכא. אבל בחטאת מיהא אית להו היתר מצטרף לאיסור דנפקא להו מכל אשר יגע בבשרה יקדש וילפי' שאר קדשי' מחטאת לאיסור ולא למלקות ולא לכרת. אבל חולין מקדשים לא גמרי. ועל זה השלישי אמר רבא לא צריכא אלא לטעם כעיקר והיינו התר מצטרף לאיסור דבקדשי' אסור ובזרוע בשלה מותר. וא"ת היכי משכחת לה מחצה היתר ומחצה אסור והלא אף למאה וס' ילפי' מהתם. משכחת לה סמוך למקו' החתך שהוא בולע הרבה מן הזרוע עד שנבלע בו מרוטב הזרו' כי מחצ' זהו החדוש שחדש' תור' בזרוע בשלה משאר איסורי' שלא חשו בו למקום הסמוך לו הואיל ואין בכולו כדי נותן טעם, על זה הדרך יוכל אדם לפרש דברי רבא כי היכי דתקום מילתיה דרבא כהלכת' והא דאמ' אביי בפ' כל הבשר[442] ש"מ טעמו ולא ממשו דאורי' ורבא דקא דחי מיני' לאו למימר' דרב' ס"ל הכי אלא ה"ק ליה אי משו' הא לא אוריא, וכן כתב הרב בעל הלכו' ז"ל כדכתבינן דטעמו ולא ממשו דאורי'[475] ומייתי סיעתא מהך מילתא ומדר' יוחנן דא"ל בהדיא וה"נ מסתברא דר' יוחנן הכי ס"ל מדאמר אין לוקין עליו דאם איתא דאפי' איסורא נמי לית ליה ולוקין[476] עליו מיבעיא אלא לאו ש"מ מן התורה הוא ואפ"ה אין לוקין עליו מידי דהוה אחצי שיעור ותו לא מידי.

וקשי' לן בכל דוכת' מדאורי' חד בתרי בטיל וא"כ היכי משכחת ליה טעמו ולא ממשו דאורי' ואפי' כזית בכדי אכילת פרס היכי משכחת ליה. ומתרצינן דאי אמרי' חד בתרי בטיל מדאורי' דוקא דקיימה איסורא באפי נפשה והיתירא באפי נפשיה כגון גיד בין הגידים וביצ' בין הבצים שהיתר לא קבל טעם מן האיסור וכיון דאסורא לא מנכרה בטל ברובו, אבל כשקבל ההתר טעם האיסור' נעשה הכל איסור שהרי נכר הוא וידוע בכל ההיתר. וא"ת הא שמעינ' ליה לאביי טעמו ולא ממשו דאורי' ושמעי' ליה נמי דאמר בזרוע בשלה בטיל והלא נותן טעם בהתר הוא ואסורה לא קיימא באפי נפשיה, התם מין במינו הוא ואין טעם האסור נכר בהתר כלל והרי הוא כאלו הם עומדין בפני עצמן, ומ"ה מדאוריתא בטיל ברובא, אבל כל התר שמקבל טעם מן האיסור וטעם האיסור ניכר בו טעימתו זו הי' הכרתו כדכתי'[477] וחך אוכל יטעם לו אין חשיבו' האוכל אלא בטעמו[478] ואיתא להא טעמ' בזבחים אמ' רבא אמור רבנ' בטעמ' ואמור רבנ' ברוב' ואמור רבנ' בחזות' מין בשאינו [מינו] בטעמא מין במינו ברובא והיכ' דאיכ' חזות' במראה. והתם אסיקנ' דנותן טעם ברי' דאורי'. העתקתי מלשונו[479] מאי לאו בס' לא במרא'[480] ומיהו ק"ל[481] כמ"ד בס' וכדאפסיקא הלכתא בע"ז[482] והלכת' בששי' וכן לכל איסורין שבתורה וכדפסק רב נחמן לעיל וכדאמ' רבא לעיל אמור רבנן בס'. וכיון דק"ל הכי שמעינ' דעצמו' ובשר בהדי בשר ועצמו' משערי' בזרוע בכולה[483] ופעמים להקל כעין זרוע. בשלה דפעמים משערי' בזרוע בשלה ופעמים (להקל כעין זרוע בשלה דפעמים) להחמיר כגון שיש באיסור רוב עצמות ובשר מועט דבעינן ס' כנגד בשר ועצמות דאיסורא. ושמעינן מינה דהא דגרסינ' בירושל'[484] קליפי איסור מעלין את ההיתר ליתה שאם כן עצמות זרוע יצטרפו להתר ויתת' ממאה הן. ומצאתי בפירוש. הרמב"ן ז"ל שכך הוא מפורש בפ"ק דערלה ירושלמי[485] דמ"ד בס' אין מוצא עצמו' מן הזרוע ולית ליה קליפי איסור מעלין את ההיתר[486]. וכתב הרב ז"ל בעל העיטור[487] ומסתבר' מדפסקי' לעיל במאי דאיתיה קמן משערי' בתר רוטב דהשתא משערינן ולא חשבינן רביעית בכזית ונימא לכשיקרש יהא בו כזית.

[צט, ב] שאני ציר דזיעא בעלמ' הוא. כלומר

ליתא. 475 הו"ד גם בתוה"ב שם, ובס' התרומה שם, ובסמ"ג. 476 צ"ל: אין לוקין. 477 איוב יב, יא. 478 ראה בקובץ שעורים (פסחים סי' קעה), שהעיר דסברא זו שייכא רק לענין אכילה אבל לא לענין הנאה, ומבואר דשי' הראב"ד דלענין הנאה לא אמרי' טב"ע, ודלא כרא"ש ור"ן שלהי ע"ז דטכ"ע מה"ת בין לאכילה כין להנאה, וע"ע מש"כ שם בבאור ד' הראב"ד. 479 ע"כ מלשון הראב"ד. ומכאן הוא קטע חדש ובכל הדפוסים עורבבו הקטעים. 480 צ"ל: במאה. 481 — קיימא לן. 482 עג, ב. 483 בנדפס: בשלה. 484 תרומות פ"ה מ"ג. 485 ה"ג. 486 וע"ע בתוה"ב ב"ד ש"א ו, א ובפי' הר"ש תרומות פ"ה מ"ט. והרא"ה בבד"ה שם כ' לחלק בין עצמות איסור הרכים שיש בהם מה שמצטרפים לאיסור לבין יבשים שמצטרפים להיתר, וכ"ח כריטב"א ר"ן ורא"ש, אולם באו"ז במס' ע"ז פ"ה סי' רעז כ' דעצמות ההיתר מצטרפין להיתר אבל עצמות האיסור אינם מצטרפים כלל לא לאיסור ולא להיתר, ועי' שו"ע סי' צט ס"א וברמ"א שם. 487 שער ראשון הכשר הבשר יא, א. ולא כר"ן (לד, ב) שכ' בשם הרא"ה דמשערין לכזית וכו'.

ומדרבנן הוא דאסור[485] ובשל דבריהם לא אמר רבי יהודה במין במינו דלא בטיל[488]* והכי נמי בע"ז בשלהי אין מעמידין[489] כדאמרינן התם אמר מר יהודה משמיה דעולא מחלוקת לטבל בצירן אבל בגופן דברי הכל אסור עד שיהא ראש ושדרה נכר לכל אחד ואחד, אלמא צירן דרבנן ולפיכך ספקו להקל. והא דתני' בספרא[490] הטמאין לרבות צירן ורוטבן והקיפה שלהן ואיתא נמי לקמן בפרק כל הבשר[491] ההיא בציר שרצי' ובשר קאמר דמן התורה, אבל בשל דגים זיעא בעלמ' היא ומדרבנן גזרה משום של שרצים. והא דדרשינן בתורת כהנים[492] על ציר דגים הטמאים לאסור צירן. תירצו בתוספות[493] דהא דמרבי צירן אסמכתא היא ועיקר קרא לא אתא אלא לרוטבן וקיפה שלהן.

וליבטיל ברובא. כלומר כיון דיבש ביבש הוא דזה בפני עצמו עומד וזה בפני עצמו עומד ואפ' מדרבנן בטל ברובא, ואי משום רוטב הא תנן[494] והרוטב בנותן טעם וכבר נתבטל ברוב היתר ומשני בריא[495] שאני. ואי קשיא לך הא דתנן בזבחים פר' התערובו'[496] כל הזבחי' שנתערב בהן שור הנסקל וכו' אפילו אחת בריבוא ימותו ופריך בגמ'[497] וליבטיל ברוב', ומשני[498] בעלי חיים לא בטילי, אמאי לא משני ליה כי הכא בריא שאני[499]. יש לומר שאין קרוי בריא אלא דבר שאיסורו מתחלת ברייתו כגון גיד או צפור[500] טמאה, אבל שור הנסקל או צפור טהורה במיתתה לא[501] וכדאמרינן לקמן[502] אבל צפור טהורה בחייה בכל שהוא (משום טהורה בחייה בכל שהו') משום אבר מן החי במיתתה עד שיהא בה כזית, טמאה בין בחייה בין במיתת' בכל שהו' דבריא ובכל שהו' כאוכל נמלה שחייב. ואי קשי' לך א"כ חלב שנאס' מתחלת ברייתו יהא חייב בכל שהוא, תירץ רבי יצחק ז"ל[503] דכל שיחלק ושמו עליו כגון חלב דכשהוא שלם נקרא חלב וחתיכ' קטנה ממנו ג"כ נקרא חלב אין זה קרוי בריא, אבל דבר שאבד שמו כשנחלק זהו נקרא בריא כגון צפור טמאה בעודנו שלם נקר' צפור ואם נחתך אינו קרוי אלא חתיכ' של עוף טמא, וכן גיד כשנחלק נקרא חתיכת גיד וכן אינו קרוי בריא אלא ברייתן נשמה כגון צפור או גיד שהיה לו חיות בעוד הבהמה חיה, אבל בריה שאי' לה נשמה לא מיקרי' בריא כדגרסינ' בפר' אלו הן הלוקין[504] כמה יאכל מן הטבל ויהא חייב, רבי שמעון אומר כל שהוא, וחכמים אומ' כזית, ואמר להן ר' שמעון אי אתם מודים באוכל נמלה[505] כל שהוא[506] חייב, אמרו לו מפני שהיא כברייתה, אמר להן אף חטה אחת כברייתה ורבנן בריית נשמה חשיבא. ואי לאו דחטה לאו בריית נשמה היא הויא מיקריא בריא דאף היא כשנחלקה אין שמה עליה מתחלה מיקריא חטה ועכשו קמח[506]*. נמצ' שאין קרוי בריא אלא בריית נשמה[507] מתחלת ברייתו ושיחלק ואין שמו עליו וזו היא בריא שאין לה בטלה לעולם ואפילו באלף[508] ומיהו דוקא בעודנו שלם הוא דאינו בטל ואפלו מת, אבל אם נתרסק או שנתחך ממנו

488 וכ"כ בתוד"ה שאני, וברמב"ן וריטב"א, וברוקח או"ה סי' תמח. וע"ע בהרא"ש ע"ז פ"ב סי' מב, ובתוס' הרא"ש ע"ז מ, א. וכ"כ רבינו בשו"ת ח"א סי' תקיג. 488* והיינו דבכל איסור דרבנן לא אמר ר"י מב"מ לא בטיל, אמנם בריטב"א כ' לדחות דשאני הכא שהאיסור בעצמו הוא גרוע שהוא זיעה בעלמא וכו'. משא"כ בשאר איסור דרבנן, וכ"מ ברש"י קנז, ב ד"ה הרי, וכן בראש יוסף להלן קח, ב הוכיח מהתוס' שם דגם בדרבנן אמרי' מב"מ לא בטיל, ועי"ש בלב ארי'. 489 מ, א. 490 פרשת שמיני פי"ב. 491 קיב, ב. 492 שם פ"ג. 493 שם, וע"ע בתוס' בכורות ו, ב ובש"מ שם בשם הרא"ש. אמנם בתוס' ע"ז שם כ' דציר אסור מה"ת, וצ"ל דאסור מדין יוצא מהטמא, ולד' רבינו וש"ו דאיסורו רק מדרבנן, צ"ל דכיון דהוי זיעא בעלמא ל"ש בו דין יוצא, ועי' חו"ד יוד"ד סי' פא שכ' דברגים ליכא איסור יוצא. 494 לעיל צו, ב. 495 בנדפס: בריה. וכן להלן. 496 ע, ב. 497 עב, א. 498 עג, א. 499 וכה"ק בריטב"א. 500 בנדפס חסר כאן מפני הדומות, עד צפור טהורה. 501 וכ"כ רבינו בתוה"ב ב"ד ש"א יד, א. וכ"כ הרמב"ן והריטב"א. 502 קב, ב. 503 תוס' לעיל צו, א ד"ה מאי, ובמב"ן ובהרא"ש, וע"ע בר"ן, ובהגר"א סי' ק סק"ו. 504 מכות יג, א. 505 בנדפס: נבילה, וכ"ה ברמב"ן (ועי"ש מש"כ המגיה) והנוסח לפנינו הוא הנכון, וכ"ה בתוה"ב שם. 506 חסר — שהוא. 506* ועי' בחות דעת סי' ק סק"ד. 507 בנדפס: בריית נשמה "ואסור עליה" מתחלת וכו', ומבואר בד' רבינו דבעי' שגם האיסור יהא מתחלת ברייתו, אבל בבריית נשמה שאין האיסור מתחלת ברייתה ל"ה בריה, והפוסקים האריכו בזה לענין חולעים בפירות דל"ח ברי' כיון דאין האיסור מתחילת ברייתו, וראה בדרכי תשובה סי' ק סק"ד מת' האחרונים בזה, ומש"כ בהערות על הריטב"א כאן. וע"ע בחו"ד שם סק"ה. 508 בתוה"ב שם עמוד 28 הביא ד' הר"ש (תרומות פ"ו מ"ח) דבריה בטלה בתשע מאות וס', וכ"פ רבינו בשו"ת ח"א סי' רעא, והו"ד זו בראש"ש ובר"ן עי"ש שחלקו דלא בטיל לעולם, וכ"כ בס' הבתים

פרק ראשון

א המכנס חלות על מנת לחפרישו ונשבו בישו אומרים יאיו חבר במבול יום ב״ה וכברוח ונשבות זו בוו האופה חבשה עיו המבשה עד שלא קרטו בתנור וקלות שלמים ונשלולות ורחיות גרשון יין חל שלו לעלים של עדשים ר״ יהודה אומר אף של אורז בישו אומרים חבר במבול יום ובה אומרים יאיו חבר ומרים בשאר כל המוכאות בין קלות בין חמורות: **ב** המכנס חלות על מנת שלא לחפרישו האופה המבשה על גבי חבשה שקרטו בתנור וקלות שלמים שאינו מתולולות ורחיות גרשון יין חל שלו לעלים של עדשים ר״ יהודה אומר אף של מעפו מסאין במבול ומסאין צריך לומר בכל המוכאות: **ג** המכנס מלא שלא נאכל עליו מסאין במבול יום ואין צריך לומר בכל המוכאות: **ד** ר״ יהודה שבכבר ונרגרמה גדול והתרומם הרתרומה יוחר מכאצבע רבי יוסי אומר כל שאינו נאכל עמו מתרומ באב המוכאה ואינ צריך לומר במבול יום: **ה** ר״ השמעון והבוכסת בומן שאינן קלופים הרוחה והחלות האלמון ר״ יהודה אומר אף אפונים שאינן מתרומ באב המוכאה ואינ צריך לומר במבול יום ומסאין בכל המוכאות ר״ השמעון הבוכסת בומן שהן קלופים והרוחה בין שהיא קלופה בין שאינה קלופה הקמח והחשמים הרפלגרל יהודה אומר אף אפונים לבנים מסאים במבול יום ואינ צריך לומר בכל המוכאות:

פרק שני

א משקה מבול יום במשקים שהא נגע בהן אלו ואלו אינן מסאאין לשאר משקין ואסור לו מי שלן אחר מבול יום ומבול יום

מרור מפני שרוא רוצה בפיזורו (ג) ושאר כל הכירוכין שרבן במשקין (ד) אבל את שרבן לדוך במשקין דבון שלא במשקין (ה) בקערה דרי אלו כעיסה אל דבלה (ו) והכפה והחיטה של תרומה שלו תרומה ונ שש (ז) בקערה מבול יום בשכן לא פסל אלא השכן ואם חיבר כל סמוס שהיה מבול יום בקערה הרוכה מתרות נגע בתרומה חיבה וכל הטעים עשר חבר זה לזה יכן בקבעות שקרטו על גבי פרוסות מעשה בתרומה וקבעום בכוס שאן פרורין אינן חבר בגוף שון גש חבר אם זה נשון ורבה לו מרי אלו כיבר (ח) שאן שרוא צף על גב הין נגע מבול יום בשכן לא פסל אלא השכן (ט) יחבן אומר שיהן חבור זה לוח: (י) חבית שעקרה לתוך כוד של יין נגע בו מבול יום הן השפה לפנים חבור משפה לחוץ אינו חבור רבי יוחנן בן נורי אומר אפילו על גבר הכוס קבה נגע בכוס פה חבור: (יא) חבית שנקבה בן משלילה בין מצדיה ונגע בו מבול יום מטמא (יב) יחדיה אומר בפה בשלילה מטמא בן הצדיין מבאן ומבאן

(ב) ר' יוחנן בן נורי אומר אפילו על גבי הכוס בקבה נגע בכוס פה חבור: (יג) חבית שנקבה בן משלילה בין מצדיה ונגע בו מבול יום מטמא (יד) יחדיה אומר בפה בשלילה מטמא בן הצדיין מבאן ומבאן

(ג) מפני שרוא רוצה בפיזורו. לא יהא מקבל טומאה (ד) בשבילו (ה) בקערה. בכלי שרת (ו) אל דבלה. לא יהא מקבל טומאה (ז) שש. בקבעה בכוס (ח) אלו כיבר. אינו מקבל טומאה (ט) השכן. אם הוא מבטל מקבל טומאה (י) חבור זה לוח. אינו מקבל טומאה (יא) חבור. אינו מקבל טומאה (יב) בן הצדיין. אינו מקבל טומאה (יג) אינו חבור. אינו מקבל טומאה (יד) בן הצדיין. אינו מקבל טומאה

(ב) ר' יוחנן בן נורי אומר אפילו על גבי הכוס בקבה נגע בכוס פה חבור. אינו מקבל טומאה (ג) מפני שרוא רוצה בפיזורו. לא יהא מקבל טומאה (ד) בשבילו. לא יהא מקבל טומאה (ה) בקערה. בכלי שרת (ו) אל דבלה. לא יהא מקבל טומאה (ז) שש. בקבעה בכוס (ח) אלו כיבר. אינו מקבל טומאה (ט) השכן. אם הוא מבטל מקבל טומאה (י) חבור זה לוח. אינו מקבל טומאה (יא) חבור. אינו מקבל טומאה (יב) בן הצדיין. אינו מקבל טומאה (יג) אינו חבור. אינו מקבל טומאה (יד) בן הצדיין. אינו מקבל טומאה

מרוה יבשה מבלי לגרום מבול יום בקלחה אם יש בו יעלה באוד ומאה: ח בעבעת שבחבית שנקב (א) בן מבפנים בן מבחוץ בן מלמעלן בן מלמטן הרי זה כנור זה שטא באר המומאה ומטא באוד באר הטיבה ומטא באוד הבת הטיבה. מלמעלן ומדיצן מלמטן מרוה באר המומאה ומטא באוד הבת:

פרק שלישי

א כל ידות האוכלים שהחבור באר המומאה חבור מבטל יום (ב) האוכל שנפרס ונטרקה מקצתן מ' מאיר אומר אם אחז בגודל והקטן עולה עמו דרי. דאא כמרבי רבי יהודה אומר אם אחז בקטן הגדול שלה עמו. רבי יוסי ורבי אומר כמרבי אומר בדברי חכמים אומרים (בסמא) (ג) ושאר כל האוכלים אין שרדכו ליאחז בעלה. אחזון אותן בעלה בקלח אחזון אותן בקלח: ב (ד) ידיק של תרומה וביבה ברוטה נתונה על גבי ונגע מבול יום בביבה כל שהי פסל אלא הקלח שבנוגע ליוסי אומר כל הזרה הקלח. אם היה כסוי טובע איני חבור: ג יחוש שיהא שקרם על דפנה של כפס ונגע בו מבול יום בן הפשה לפנים חבור בן הפשה לחוץ אינו חבור. ר' יוסי אומר חוט וכל שקלת שבו יהן בקבעות שקרטו על שפתה שלו

מלמעלה ומדיצן מלמטה ומדיצן מלמטה ומדיצן מלמעלה ומדיצן מלמטה ומדיצן מלמעלה ומדיצן מלמטה ומדיצן מלמעל